

सम्पूर्ण वित्तीय सेवाहरू, कार्ड,
इन्टरनेट तथा मोबाइल बैंकिङ्ग

२०^{औं} संक्षिप्त वार्षिक आर्थिक
विवरण २०६९-७०

नव क्षितिजतर्फ तपाइँसँगै उदयीमान

नेपाल एसबिआइ बैंक लिमिटेड
NEPAL SBI BANK LTD.

हाम्रो साथ,
तपाइँ सधैं विजयी

संचालकसमिति

श्री हसना शर्मा
अध्यक्ष

कर्मचारी संचयकोषबाट मनोनीत

श्री हेमन्त जी. कान्टेकर
संचालक

एस.वि.आई. बाट मनोनीत

श्री आर. कार्तिकेयन
संचालक

एस.वि.आई. बाट मनोनीत

श्री विजय जसुजा
संचालक

एस.वि.आई. बाट मनोनीत

श्री मनोज कुमार अग्रवाल
संचालक

सर्वसाधारण शेयरधनीबाट निर्वाचित

श्री निरञ्जन कुमार टिबरेवाला
संचालक

सर्वसाधारण शेयरधनीबाट निर्वाचित

श्री गोकुल राम थापा
विशेषज्ञ संचालक

श्री आलोक कुमार शर्मा
प्रबन्धसंचालक

एस.वि.आई. बाट मनोनीत

लेखापरीक्षक

टि.आर.उपाध्याय एण्ड कम्पनी,
चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट्स्

कम्पनी सचिव

रमेश घिमिरे

नेपाल एसबिआई बैंक लिमिटेड
NEPAL SBI BANK LTD.

DALLU BRANCH

A Class Institution Licensed by Nepal Rastra Bank

हाथो डल्लु शाखा, काठमाडौं

हाथो दरबारमार्ग शाखा, काठमाडौं

- 1. नेपाल एसबिआई बैंकका शाखाहरुबाट तुरुन्तै सरिद गर्न सकिने ।
- 2. मात्र रु १,०००/- जम्मा गर्नु पर्ने ।
- 3. दैनिक रु १६,०००/- सम्म रकम किस्म गर्न सकिने तथा रु १,००,०००/- सम्मको सरिद गर्न सकिने ।
- 4. यो कार्ड नेपाल स्थित एसबिआई बैंकको ATM र भारत स्थित एस.बि.आई. समूहको ATM का साथै नेपाल र भारतका VISA सञ्जालसँग आबद्ध ATM हरूमा प्रयोग गर्न सकिन्छ ।

Fly around the world

with our Vishwa Yatra Card

Break free from the hassles of carrying cash or Traveller's Cheques while travelling abroad.

Be assured of a secure transaction every time with Visa Pre paid USD card, which is an EMV Certified :Chip Card®.

For more information please contact : 977- 01- 4423375

Going to INDIA ?

Different People...Different Reasons.
One Common Thing is Their Urge to Travel Cashless.

With Nepal SBI Debit Card, travel to India has become much safer and easier. If you are planning to go on a trip to India, don't worry about carrying cash. Carry Nepal SBI Debit Card. It provides you wide access in Nepal too. Open a Savings Account and reap maximum benefits.

- 1. Lowest Withdrawal Charges
- 2. Access to more than 32,000ATMs of SBI Network across India. And also VISA Networked ATMs
- 3. Withdrawals up to INR. 10,000 per day

e banking

Nepal SBI's

We bring the bank to you !

Now there's more convenient way for you to do your banking with Nepal SBI's e-banking service We bring the bank right into your PC saving your time and money. It is simple and safe!

Now you can...

- 1. Transfer funds between your various NSBL Saving and Current Deposit accounts.
- 2. View your Credit Account and the payment due dates.
- 3. View your Deposit Account and Print your Account Statement instantly!

You can pick up your e-banking application form from any of our branches or download from our website : www.nepalsbi.com.np
Call us on 01-4435613 for more details.

नेपाल एसबिआई बैंक लिमिटेड
हातीसार, काठमाडौंको
बीसौं वार्षिक साधारणसभासम्बन्धी सूचना

शेयरधनी महानुभावहरू,

यस बैंकको संचालकसमितिको वि.सं. २०७० भाद्र १६ गते बसेको ३५औं बैठकको निर्णयअनुसार यस बैंकको बीसौं वार्षिक साधारणसभा देहायका विषयहरूमा छलफल गर्नकालागि तल लिखित मिति, स्थान तथा समयमा बस्ने भएको हुँदा सम्पूर्ण शेयरधनी महानुभावहरूको जानकारी एवं उपस्थितिका लागि अनुरोध गर्दछु।

सभा हुने मिति : वि.सं. २०७० आश्विन २३ गते (तदनुसार ९ अक्टोबर २०१३) बुधवार
स्थान : त्रिभुवन आर्मी अफिसर्स क्लब, भद्रकाली, काठमाडौं
समय : दिनको ११:०० बजे

बैंकको २० औं वार्षिक साधारणसभाको छलफलको विषयसूची

क) सामान्य प्रस्ताव

१. आ.व. २०६९/७० का लागि संचालकसमितिको प्रतिवेदनउपर छलफल गरी पारित गर्ने।
२. लेखापरीक्षकको प्रतिवेदनसहितको आ.व. २०६९/७० को वार्षिक आर्थिक विवरण (आपाहमासान्त २०७० को वासलात, आ.व. २०६९/७० को नाफानोक्सान हिसाब र सोही अवधिको नगदप्रवाह विवरण, नाफानोक्सान बाँडफाँड हिसाबलगायत वार्षिक आर्थिक विवरणसँग सम्बद्ध अनुसूचीहरू समेत) छलफल गरी पारित गर्ने।
३. बैंकको संचालकसमितिले प्रस्ताव गरेअनुसार शेयरधनीहरूलाई रु.१७,६६,८०,३८८/-बराबर (अर्थात् चुक्ता पूँजीमा ७.५ प्रतिशतका दरले) नगद लाभांश वितरण गर्ने प्रस्ताव पारित गर्ने।
४. आ.व. २०७०/७१ का लागि लेखापरीक्षकको नियुक्ति र निजको पारिश्रमिक निर्धारण गर्ने (लेखापरीक्षणसमितिले मेशर्स टि.आर.उपाध्याय एण्ड कम्पनी, चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट्सलाई लेखापरीक्षकको रूपमा निरन्तरता दिन सिफारिस गरेको)।
५. विविध (अध्यक्षज्यूको अनुमतिमा)।

ख) विशेष प्रस्ताव

१. बोनस शेयर जारी गर्न बैंकको जारी पूँजी रु. २,३६,४७,१४,९००/- लाई वृद्धि गरी रु.२,६५,९१,८२,२००/- तथा चुक्तापूँजी रु. २,३५,५७,३८,५०४/- लाई वृद्धि गरी रु.२,६५,०२,०५,८०४/- कायम गर्न स्वीकृति प्रदान गर्नेसम्बन्धी प्रस्ताव पारित गर्ने।
२. बैंकको संचालकसमितिले प्रस्ताव गरेअनुसार शेयरधनीहरूलाई रु. २९,४४,६७,३००/- बराबर (अर्थात् प्रत्येक १०० किता शेयर बराबर १२.५ किताका दरले) बोनस शेयर वितरण गर्ने प्रस्ताव पारित गर्ने।
३. उपर्युक्त विशेष प्रस्ताव नं. १ र २ को फलस्वरूप बैंकको प्रबन्धपत्रको दफा ५.१ को खण्ड (ख) र (ग) मा संशोधन गरी जारी पूँजी तथा चुक्ता पूँजीको अंक वृद्धि गर्न स्वीकृति प्रदान गर्नेसम्बन्धी प्रस्ताव पारित गर्ने।
४. बैंकको प्रबन्धपत्रको दफा ४ को उपदफा टट पछि टट१ थप गरी प्रचलित कानून बमोजिम सम्बद्ध निकायको आवश्यक स्वीकृति/ इजाजत/सदस्यता लिई ग्राहकहरूलाई धितोपत्रको निक्षेप सेवा (डिपोजिटरी पार्टिसिपेन्ट सर्भिसेस्) प्रदान गर्न प्रबन्धपत्रको दफा ४ मा संशोधन गर्नेसम्बन्धी प्रस्ताव पारित गर्ने।
५. बैंकको नियमावलीको नियम १०(३) मा संचालक वा वैकल्पिक संचालकले प्रचलित कानूनको अधीनमा रही भिडियो कन्फरेन्सिङको माध्यमबाट समेत संचालकसमितिको बैठकमा भाग लिन सक्ने व्यवस्था थप गर्न नियमावलीको नियम १०(३) मा संशोधन गर्नेसम्बन्धी प्रस्ताव पारित गर्ने।
६. बैंकले आ.व. २०६९/७० मा संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व वहन गर्ने क्रममा प्रधानमन्त्री देवी प्रकोप उद्धार कोषलाई आर्थिक सहायता प्रदान गर्दा कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १०५ को उपदफा १ को खण्ड (ग) ले निर्धारण गरेको सीमा नाघेको हुँदा सो अन्तर्गत भएको खर्च रु. २,००,०००/- लाई अनुमोदन गर्ने।
७. प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीका दफा/नियममा भएको संशोधनका सम्बन्धमा नियमन निकायहरूले कुनै निर्देशन दिएमा संचालकसमितिलाई प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीको संशोधित दफामा आवश्यकताअनुसार परिवर्तन गर्न अख्तियारी प्रदान गर्ने।

संचालकसमितिको आज्ञाले
कम्पनी सचिव

बीसौं वार्षिक साधारणसभा समक्ष प्रस्तुत संचालकसमितिको वार्षिक प्रतिवेदन

वि.सं.२०७० आषाढमासान्तसँगै समाप्त भएको अवधिको लेखापरीक्षण भएको बासलत तथा नाफा नोक्सान हिसाबलगायतका वार्षिक आर्थिक विवरणसहितको यो वार्षिक प्रतिवेदन यहाँहरूसमक्ष प्रस्तुत गर्न पाउँदा नेपाल एसबिआई बैंक लि. को संचालकसमितिलाई खुशी लागेको छ।

आ.व. २०६९/७० को सिंहावलोकन

आ.व. २०६९/७० मा बैंकले मुनाफामा उल्लेख्य वृद्धि हासिल गर्नुका साथै कार्यक्षमतासम्बन्धी मापदण्डहरूमा समेत सुधार गरेको छ। प्रतिवेदनको अवधिमा शाखा संजालमा विस्तार, बजार पहुँचमा सुधार एवं सेवाहरूको रणनीतिक परिस्कारको माध्यमबाट व्यवसायका समग्र क्षेत्रहरूमा प्रगति हासिल गर्न बैंक सफल भयो। विश्वव्यापी एवं स्थानीय परिवेश तथा चरम प्रतिस्पर्धी बैंकिङ्ग वातावरणले पैदा गरेका चुनौतीका बीच हासिल यो प्रगति उत्साहप्रद देखिन्छ।

आर्थिक वातावरण

विश्व अर्थतन्त्र

करमा वृद्धि गरी सरकारी खर्चमा कटौती गर्ने नीतिका कारण वित्तीय भिर (फिस्कल क्लिफ) बाट अमेरिका र आर्थिक सङ्कटको चपेटाबाट युरोपेली मुलुकहरूले छुटकारा पाएसँगै विश्व अर्थतन्त्र तुलनात्मक रूपमा कम जोखिमयुक्त युगमा प्रवेश गरेको छ। जोखिम घट्ने क्रममा प्रतिकूलता थपिने क्रम जारी रहेकै भएतापनि परिमाणका हिसाबले मुख्य अर्थतन्त्रको रूपमा रहेको अमेरिकी अर्थतन्त्रले विश्वको आर्थिक वृद्धिदरमा सुधारको सङ्केत देखाउन थालिसकेको छ। सन् २०१२ मा ३.२ प्रतिशत रहेको विश्वको आर्थिक वृद्धिदर अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषले सन् २०१३ मा ३.३ प्रतिशत र २०१४ मा ४ प्रतिशतले हासिल हुने प्रक्षेपण गरेको छ। सन् २०१४ मा अमेरिकी अर्थतन्त्र १.९ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान गरिएको छ भने युरोपेली अर्थतन्त्र केवल ०.३ प्रतिशतको वृद्धि दरमा सीमित हुने अनुमान गरिएको छ। अमेरिकी अर्थतन्त्रको अवस्थामा सुधार ल्याउनमा अमेरिकी हाउजिङ्ग क्षेत्रले उल्लेख्य सहयोग गरेको छ। आगामी दिनमा अमेरिकी अर्थतन्त्रले लगातार वृद्धि हासिल गर्ने अनुमान गरिएतापनि युरोपेली अर्थतन्त्रले भने दिगो वृद्धि हासिल गर्न अझै केही समय लाग्ने प्रक्षेपण गरिएको छ। युरोपेली क्षेत्रका नीति निर्माताहरूले साफा अवधारणा तर्जुमा गरी आर्थिक सङ्कटबाट मुक्त हुने आफ्नो प्रतिबद्धता पुनः जाहेर गरिसकेका छन्। सन् २०१३ मा उदयोन्मुख बजार र विकासशील अर्थतन्त्र ५.३ प्रतिशतले वृद्धि हुने प्रक्षेपण गरिएको छ। उक्त वृद्धिदर सन् २०१२ मा ५.१ प्रतिशत रहेको थियो। समग्रमा विश्वभर व्याप्त जोखिमको सुधैँदो अवस्था र विभिन्न अर्थतन्त्रहरूमा निरन्तर रूपमा भएको संरचनागत सुधारका कारण सन् २०१३ मा विश्वको आर्थिक वृद्धिमा सकारात्मक प्रभाव पर्ने अपेक्षा गरिएको छ। अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको प्रतिवेदन

अनुसार विकसित देशको उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क सन् २०१३ मा १.७ प्रतिशतले र सन् २०१४ मा २.० प्रतिशतले वृद्धि हुने भविष्यवाणी गरिएको छ, जुन सन् २०१२ मा २.० प्रतिशतले मात्र वृद्धि भएको थियो। त्यसैगरी, उदाउँदो र विकासशील अर्थतन्त्रको उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्क सन् २०१३ र १०१४ मा क्रमशः ५.९ र ५.६ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान गरिएको छ। भारतमा सन् २०१२ को ९.३ प्रतिशतको तुलनामा सन् २०१३ मा मुद्रास्फीति १०.८ प्रतिशतमा रहने प्रक्षेपण गरिएको छ। चीनमा सन् २०१२ को २.६ प्रतिशतको तुलनामा सन् २०१३ मा मुद्रास्फीति ३.० प्रतिशतमा रहने प्रक्षेपण गरिएको छ।

नेपालको आर्थिक वातावरण

नेपालको आर्थिक वातावरण विगत लामो समयदेखि चुनौतीपूर्ण रहेको छ। विद्यमान राजनैतिक, आर्थिक अवस्था तथा अन्य पूर्वाधारजन्य सवालहरूले गर्दा व्यवसाय र उद्योगका लागि कठिन परिस्थिति सृजना हुन गएको छ।

गत वर्षको आधारभूत मूल्यमा वास्तविक कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वृद्धिदर ४.५ प्रतिशतको तुलनामा यस वर्ष ३.६ प्रतिशतले बढ्ने अनुमान गरिएको छ। गत वर्ष कृषि क्षेत्रको वृद्धिदर ५ प्रतिशत रहेकोमा यस वर्ष १.३ प्रतिशतमा झर्‍यो। उद्योग तथा सेवा क्षेत्रको वृद्धिदर अघिल्लो वर्षको क्रमशः ३ प्रतिशत र ४.५ प्रतिशतको तुलनामा १.६ प्रतिशत र ६ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान गरिएको छ। व्यापार, पर्यटन, यातायात तथा सञ्चार क्षेत्रको योगदानका कारण समीक्ष वर्षको सेवा क्षेत्रको वृद्धिदरमा सुधार भएको हो।

उपभोक्ता मूल्य सूचकाङ्कका आधारमा वार्षिक औसत उपभोक्ता मुद्रास्फीति आर्थिक वर्ष २०६८/६९ को ८.३ को प्रतिशतको तुलनामा आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा ९.९ प्रतिशत पुग्यो। प्रतिकूल मौसमका कारण खाद्य सामग्रीको उत्पादनमा आएको कमी, कमजोर आपूर्ति अवस्था, उर्जा संकट, विदेशी मुद्राको तुलनामा नेपाली मुद्राको अवमूल्यन तथा पेट्रोलियम पदार्थको मूल्यमा वृद्धि जस्ता यावत् कारणहरूले गर्दा मुद्रास्फीति बढ्न गएको हो।

वैदेशिक व्यापारतर्फ समीक्ष वर्षमा कुल वस्तु निर्यात ३.६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ७६ अर्ब ९२ करोड पुगेको छ जुन अघिल्लो वर्ष १५.४ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। भारत तथा अन्य मुलुकतर्फको निर्यातको वृद्धिदर अघिल्लो वर्षको तुलनामा न्यून रहन गएको कारण वस्तु निर्यातको वृद्धिदरमा समीक्ष वर्षमा कमी आएको हो। कुल वस्तु निर्यातमध्ये भारततर्फको निर्यात अघिल्लो वर्ष १४.४ प्रतिशतले वृद्धि भएकोमा समीक्ष वर्षमा २.८ प्रतिशतले मात्र बढेको छ। त्यस्तै, अन्य मुलुकतर्फको निर्यात अघिल्लो वर्ष १७.५ प्रतिशतले बढेकोमा समीक्ष वर्षमा ५.२ प्रतिशतले मात्र बढेको छ।

अधिल्लो वर्ष १६.५ प्रतिशतले बढेको कुल वस्तु आयात समिक्ष वर्षमा २०.६ प्रतिशतले बढेर रु. ५५६ अर्ब ७४ करोड पुगेको छ । कुल वस्तु आयातमध्ये भारतबाट भएको आयात अधिल्लो वर्ष १४.३ प्रतिशतले बढेकोमा समीक्ष वर्षमा २२.६ प्रतिशतको उच्च दरले बढेको छ । अमेरिकी डलरमा अन्य मुलुकतर्फको वस्तु आयात अधिल्लो वर्षको ७.९ प्रतिशत वृद्धिको तुलनामा समीक्ष वर्षमा ७.१ प्रतिशले वृद्धि भई अमेरिकी डलर २ अर्ब १५ करोड पुगेको छ । खासगरी पेट्रोलियम पदार्थ, यातायातका साधन तथा पार्ट्स, सिमेन्ट, चामल तथा रासायनिक मललगायतका वस्तुहरूको आयात बढ्न गएको हुँदा भारतबाट भएको आयातमा वृद्धि भएको हो । त्यसैगरी मूलतः सञ्चारका उपकरणहरू, चाँदी, तयारी पोसाक, पाइप तथा पाइप फिटिङ्स र रासायनिक मललगायतको आयातमा वृद्धि भएको कारण अन्य मुलुकबाट भएको आयात बढ्न गएको हो ।

अधिल्लो वर्ष रु. १३१ अर्ब ६३ करोडको शोधनान्तर बचतको तुलनामा समीक्ष वर्षमा रु. ६८ अर्ब ९४ करोडको शोधनान्तर बचत हासिल भएको छ । भारी मात्रामा व्यापार घाटा भएतापनि समीक्ष वर्षमा चालू खाता रु. ५७ अर्ब ६ करोडले बचतमा रहेको छ । विप्रेषण आप्रवाहमा २१.३ प्रतिशतले वृद्धि भई विप्रेषणको रकम रु. ३८८ अर्ब ४६ करोड पुगेका कारण शोधनान्तर स्थिति बचतमा रहेको हो । समीक्ष वर्षमा अमेरिकी डलरमा हुने विप्रेषण आप्रवाह ११.७ प्रतिशतले वृद्धि भई अमेरिकी डलर ४ अर्ब ९३ करोड पुगेको छ । समीक्ष वर्षमा विप्रेषणले कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा २२ प्रतिशतको योगदान गर्‍यो ।

समीक्ष वर्षमा वैदेशिक लगानी प्रतिबद्धता भित्रिने क्रममा उल्लेख्य वृद्धि भयो । यस अवधिमा संयुक्त लगानीका परियोजनाहरूको संख्यामा ३२.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने लगानी रकममा १७१.७ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ । समीक्ष वर्षमा स्वीकृत भएका कुल ३०० परियोजनाहरूमध्ये सबैभन्दा बढी चीनबाट ९६, भारतबाट ३७, दक्षिण कोरियाबाट २४, संयुक्त राज्य अमेरिकाबाट २२ र अन्य देशहरूबाट १२१ रहेका छन् । चीन, भारत, ब्रिटिस भर्जिन आइल्याण्ड, संयुक्त अरब इमिरेट्स तथा स्पेनबाट समीक्ष वर्षमा धेरै लगानी प्रतिबद्धता प्राप्त भएको छ ।

२०७० असारमासान्तमा कुल विदेशी विनिमय सञ्चिति २०६९ असारमासान्तको रु. ४३९ अर्ब ४६ करोडको तुलनामा २१.४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५३३ अर्ब ३० करोड पुगेको छ । अमेरिकी डलरमा परिवर्त्य विदेशी मुद्रा सञ्चिति २०६९ असारदेखि २०७० असारमासान्तसम्ममा १२.६ प्रतिशतले वृद्धि भई अमेरिकी डलर ४ अर्ब ३६ करोड पुगेको छ ।

९१ दिने ट्रेजरी बिलको भारत औसत ब्याजदर अधिल्लो वर्षको असार महिनामा १.१५ प्रतिशत रहेकोमा २०७० असार महिनामा १.१९ प्रतिशत रहेको छ । त्यसैगरी, वाणिज्य बैंकहरूबीचको अन्तर-बैंक कारोबारको भारत औसत ब्याजदर अधिल्लो वर्षको असारमा ०.८६ प्रतिशत रहेकोमा २०७० असार

महिनामा पनि सोही दर कायम रह्यो । समीक्ष वर्षको अधिकांश अवधिभर तरलताको अवस्था सहज नै रह्यो ।

समीक्ष वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल बचतको अंश अधिल्लो वर्षको ११.५ प्रतिशतको तुलनामा ९.३ प्रतिशत रहेको छ । समीक्ष वर्षमा कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल लगानीको अनुपात ३७.८ प्रतिशत हुने प्रक्षेपण गरिएको छ । उक्त अनुपात अधिल्लो वर्ष ३४.९ प्रतिशत रहेको थियो ।

वाणिज्य बैंकहरूको कर्जा र स्वदेशी निक्षेप तथा प्राथमिक पूँजीको (सिडिसी) अनुपात अधिल्लो वर्षको असारमा ७०.१ प्रतिशत रहेकोमा वि.सं. २०७० असार महिनामा ७१.७ प्रतिशत कायम रह्यो । विकास बैंकहरूको कर्जा र स्वदेशी निक्षेप तथा प्राथमिक पूँजीको अनुपात अधिल्लो वर्षको असारमा ६७.० प्रतिशत रहेकोमा वि.सं. २०७० असार महिनामा ७२.७ प्रतिशत कायम रह्यो । साथै वित्त कम्पनीहरूको उक्त अनुपात अधिल्लो वर्षको असारमा ७८.९ प्रतिशत रहेकामा २०७० असार मासान्तमा ८२.५ प्रतिशत कायम रह्यो । बैंकको सिडिसी अनुपात भने ७३.३० प्रतिशतबाट वृद्धि भई समीक्ष वर्षको अन्त्यमा ७५.१८ प्रतिशत पुग्यो ।

उपलब्ध स्रोत र साधनलाई उत्पादनशील क्षेत्रमा लगानी केन्द्रित गरी लगानी, मौद्रिक तथा आर्थिक अवस्था सुधार गर्न नेपाल राष्ट्र बैंक र नेपाल सरकारले विभिन्न उपायहरू अवलम्बन गरेका छन् । नेपाल राष्ट्र बैंकले यस वर्ष कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा ५.५ प्रतिशतको वृद्धि हासिल हुने अपेक्षा गरेको छ । नेपाल राष्ट्र बैंकले बैंकहरूलाई एकआपसमा गाभ्ने, गाभिने तथा विलय हुने प्रक्रियालाई सहज तथा प्रोत्साहित गर्ने आफ्नो कदमलाई जारी राख्नुको साथै वित्तीय स्थिरतालाई सुनिश्चित गर्न बासल थ्रीलाई चरणबद्ध रूपमा लागु गर्ने तयारी गरिरहेको छ । नेपाल सरकारले रु. ५.१७ खर्बको बजेट घोषणा गरेको छ । उक्त बजेटमा उर्जा र कृषि क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राखिएको छ । राष्ट्रिय गौरवका योजनालाई केन्द्रमा राख्दै मुलुकलाई आगामी तीन वर्षभित्र लोडसेडिङ्गबाट मुक्त पार्ने उद्देश्यले १३ औं त्रिवाषिक योजनासमेतलाई समेटेर बजेट तर्जुमा गरिएको छ ।

नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा जारी मौद्रिक नीतिको व्यवस्था तथा नजिकिँदै गएको संविधानसभाको चुनावका कारण बैंकिङ्ग उद्योगले ब्याज अन्तर (स्प्रेड) मा दबावको सामना गर्नुपर्ने देखिन्छ । ब्याज अन्तर कम गर्ने तथा लगानीलाई पारदर्शी एवं प्रतिस्पर्धी बनाउने उद्देश्यले नेपाल राष्ट्र बैंकले आधार ब्याजदरको अवधारणा लागू गरेको छ ।

बैंकिङ्ग उद्योग

वित्तीय प्रणालीलाई सुदृढ गर्ने उद्देश्यले नेपाल राष्ट्र बैंकले अनुकूल नीति अवलम्बन गरेको भएतापनि ३१ वाणिज्य बैंक, ८६ ख वर्गका विकास बैंक, ५९ व वर्गका वित्त कम्पनी र ३१ अन्य वित्तीय मध्यस्थकर्ताले वित्तीय बजारमा आफ्नो हिस्सा ओगट्न उच्च प्रतिस्पर्धाको सामना गर्नुपर्ने क्रम यस वर्ष पनि जारी रह्यो । तरलता हुँदाहुँदै पनि आर्कषक लगानीको वातावरणको अभावमा खुद ब्याजअन्तरमा चाप पर्न गयो । फलस्वरूप, लगानीबाट हुने

प्रतिफलसमेत निरन्तर घट्दो क्रममा रह्यो । यसबाट बैकहरूलाई आफ्नो मुनाफामा वृद्धि हासिल गर्न सम्पत्तिको गुणस्तरमा उच्चतम सुधार गर्नुपर्ने, गैर ब्याज आम्दानी बढाउने तर्फ ध्यान केन्द्रित गर्नुपर्ने र आफ्ना स्रोतसाधनको प्रभावकारी परिचालन गर्नुपर्ने खाँचो पैदा भएको छ ।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूको निक्षेप परिचालन आ.व. २०७०/७१ मा १७.४ प्रतिशत (रु. १ खर्ब ७६ अर्ब २७ करोड) ले बढ्न गयो । अधिल्लो आ.व. मा उक्त निक्षेप परिचालन २२.९ प्रतिशत (रु. १ खर्ब ८८ अर्ब ५९ करोड) ले वृद्धि भएको थियो । समीक्ष वर्षमा वाणिज्य र विकास बैकहरूको निक्षेप परिचालन क्रमशः १७.९ र २७.१ प्रतिशतले बढ्यो भने वित्त कम्पनीहरूको निक्षेप परिचालन ९.६ प्रतिशतले घट्यो । अधिल्लो आ.व. मा वाणिज्य र विकास बैकहरूको निक्षेप परिचालन २६.७ प्रतिशत र ३४ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो भने वित्त कम्पनीहरूको निक्षेप परिचालन ७.५ प्रतिशतले घटेको थियो । ७ वित्त कम्पनीहरू विकास बैकहरूसँग गाभिएको कारणले समीक्ष वर्षमा वित्त कम्पनीहरूको निक्षेप परिचालनमा कमी आएको हो ।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाको कर्जा तथा लगानी अधिल्लो आ.व. को १३.२ प्रतिशत (रु. १ खर्ब १२ अर्ब ७८ करोड) को वृद्धिको तुलनामा समीक्ष वर्षमा १८.६ प्रतिशत (रु. १ खर्ब ८० अर्ब २० करोड) ले वृद्धि भयो । वाणिज्य र विकास बैकहरूको कर्जा तथा लगानी क्रमशः १९.१ प्रतिशत र २३.३ प्रतिशतले बढ्यो, जबकि वित्त कम्पनीहरूको कर्जा तथा लगानीमा ५.८ प्रतिशतले कमी आयो । निजी क्षेत्रतर्फको कर्जा अधिल्लो आ.व. को १२.२ प्रतिशत (रु. ८४ अर्ब ८६ करोड) वृद्धिको तुलनामा समीक्ष वर्षमा २०.८ प्रतिशत (रु. १ खर्ब ६१ अर्ब ९२ करोड)ले वृद्धि भएको छ । निजी क्षेत्रमा प्रवाह भएको कर्जामध्ये वाणिज्य बैक, विकास बैक र वित्त कम्पनीको क्रमशः २१.६ प्रतिशत, २८.३ प्रतिशत र १.३ प्रतिशतले वृद्धि हुन गयो ।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाको कर्जा लगानीमध्ये औद्योगिक उत्पादन क्षेत्रतर्फको कर्जा अधिल्लो आ.व. को रु. २७ अर्ब २९ करोडको तुलनामा समीक्ष वर्षमा रु. ३४ अर्ब २१ करोडले वृद्धि हुनपुग्यो । त्यसैगरी कृषि क्षेत्रतर्फको कर्जा अधिल्लो आ.व. को रु. १० अर्ब ५२ करोडको तुलनामा समीक्ष वर्षमा रु. १० अर्ब ९९ करोडले वृद्धि भएको छ । निर्माण क्षेत्रतर्फको कर्जा रु. १३ अर्ब ५३ करोड, थोक तथा खुद्रा व्यापारतर्फको कर्जा रु. ३६ अर्ब ९० करोड, यातायात संचार तथा सार्वजनिक क्षेत्रतर्फको कर्जा रु. ७ अर्ब ७५ करोडले वृद्धि भयो । यी क्षेत्रतर्फ अधिल्लो आ.व. मा रु. ७ अर्ब ३ करोड र रु. २० अर्ब ७६ करोड र रु. ३ अर्ब ८९ करोड कर्जा प्रवाह भएको थियो । हालैका वर्षहरूमा प्रणालीगत जोखिमहरूलाई न्यूनीकरण गर्दै वित्तीय बजारका पूर्वाधारहरूमा उल्लेख्य सुधार आएको छ ।

२०७० को आषाढमासान्तसम्ममा वाणिज्य बैक, विकास बैक, वित्त कम्पनी र लघु वित्त संस्थाका शाखाहरूको संख्या क्रमशः १४८६, ७६४, २४२ र ६३४ पुगे । यसले सर्वसाधारणको औपचारिक बैकिङ्ग प्रणालीप्रतिको पहुँचमा उल्लेख्य सुधार ल्याएको छ । प्रत्येक

शाखा कार्यालयले औसतमा अन्दाजि ८४५५ जनसंख्यालाई सेवा पुऱ्याउने गरेको छ ।

बैंकको व्यवसायलाई प्रभाव पार्ने समसामयिक घटनाक्रम

अनिवार्य नगद मौज्जातमा कमी/अधिक तरलता /

सरकारी सुरक्षणमा न्यून ब्याज

नेपाल राष्ट्र बैकले आ.व. २०७०/७१ को मौद्रिक नीति तथा तत् पश्चात् जारी गरेको परिपत्रमार्फत अनिवार्य नगद मौज्जात विगतको ६ प्रतिशतबाट घटाएर ५ प्रतिशत कायम गर्‍यो । वाणिज्य बैकहरूले वैधानिक तरलता अनुपात १२ प्रतिशत कायम गर्नुपर्नेछ । ट्रेजरी बिल र विकास बण्डहरूको बोलकबोलका लागि अनलाइन विडिङ्ग प्रणाली प्रचलनमा आउनेछ ।

गाभने, गाभिने तथा विलय हुने प्रावधान

आ.व. २०६९/७० मा बैक तथा वित्तीय संस्थाहरूबीच एकआपसमा गाभने तथा गाभिने गतिविधिमा थप वृद्धि भयो । आ.व. २०६९/७० मा दुई वाणिज्य बैक एकआपसमा गाभिएर एक भए । २ विकास बैक एउटा वाणिज्य बैकमा गाभिए । त्यसैगरी, १० विकास बैक र १२ वित्त कम्पनीहरू एकआपसमा गाभिई ७ विकास बैक र २ वित्त कम्पनीमा परिणत भएका छन् । बैक तथा वित्तीय संस्था एकआपसमा गाभने तथा गाभिनेसम्बन्धी विनियमावली, २०६८ लागु भएपश्चात् ४३ बैक तथा वित्तीय संस्था एकआपसमा गाभिई १८ बैक तथा वित्तीय संस्थामा परिणत भएका छन् भने १३ बैक तथा वित्तीय संस्थाले एकआपसमा गाभिई ५ वित्तीय संस्थामा परिणत हुन सहमति पत्र प्राप्त गरिसकेका छन् । यसका अतिरिक्त नेपाल राष्ट्र बैकले ५ क्षेत्रीय स्तरका ग्रामीण विकास बैकहरूलाई एकआपसमा गाभिई राष्ट्रीय स्तरको ग्रामीण विकास बैक बन्नका लागि सहमति पत्र दिइसकेको छ ।

विपन्न वर्ग र उत्पादनशील क्षेत्रमा कर्जा लगानी

नेपाल राष्ट्र बैकले “क” वर्गका वाणिज्य बैकले आफ्नो कुल कर्जा तथा सापटीको ४.० प्रतिशत विपन्न वर्गमा कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने अनिवार्य शर्तलाई परिवर्तन गरी आ.व. २०७०/७१ को अन्त्यसम्ममा आफ्नो कुल कर्जा तथा सापटीको ४.५ प्रतिशत, “ख” वर्गका विकास बैकले ४.० प्रतिशत र “ग” वर्गका वित्तीय संस्थाहरूले ३.५ प्रतिशत विपन्न वर्गमा कर्जा लगानी गर्नुपर्ने अनिवार्य व्यवस्था गरी विपन्न वर्ग कर्जाको न्यूनतम सीमा वृद्धि गरिदिएको छ । विपन्न वर्गतर्फको लगानीलाई आगामी २ वर्षमा क्रमशः बढाउँदै जाने नेपाल राष्ट्र बैकको नीतिअन्तर्गत यस्तो व्यवस्था गरिएको हो । मौजुदा कर्जा सीमामा वृद्धि, लगानी क्षेत्र विस्तार तथा कर्जा प्रवाह प्रक्रियामा सरलीकरण गरी यस क्षेत्रको कर्जा लगानीसम्बन्धी शर्त पूरा गरिनेछ । वाणिज्य बैकहरूले २०७२ को आषाढमासान्तसम्ममा कृषि तथा उर्जा क्षेत्रमा आफ्नो कुल कर्जा तथा सापटीको १२ प्रतिशत कर्जा प्रवाह गर्नुपर्ने लक्ष्य तोकिएको छ ।

अवसर, चुनौती र भावी दृष्टिकोण

नयाँ बजेट घोषणामार्फत अभिव्यक्त पुनर्रचितबद्धताहरू एवं नेपाल राष्ट्र

बैंकको अनुकूल नीतिगत पहलका साथसाथै प्रमुख आर्थिक सवालहरूका सम्बन्धमा सर्वत्र देखिएको राजनैतिक सहमति तथा नेपाल राष्ट्र बैंकको सहयोगी भूमिका र उसले चालेका कदमहरूसँगसँगै बैंकिङ क्षेत्रमा भइरहेको पुनःसंरचनागत परिवर्तनलाई हेर्दा आ.व. २०७०/७१ ले समग्र उद्योग र खासगरी बैंकिङ उद्योगका लागि आशावादी हुन सकिने कुराको संकेत गरेको छ।

अर्थतन्त्रलाई गति प्रदान गर्ने तथा व्यावसायिक भावना कायम राख्ने उद्देश्यले नेपाल सरकारले बजेटमा प्रशस्त खर्च विनियोजनको घोषणा गरेको छ। खासगरी कृषि, ऊर्जा र उड्डयनको क्षेत्रमा चालिएका कदम तथा नीतिगत बहसहरूलाई हेर्दा देशको समग्र लगानी वातावरणमा सुधार हुने अपेक्षा गर्न सकिन्छ। ५.५ प्रतिशतको आर्थिक वृद्धि हासिल गर्ने लक्ष्य लिई आ.व. २०७०/७१ को मौद्रिक नीतिको तर्जुमा गरिएको छ। आ.व. २०७०/७१ मा आन्तरिक कर्जाको वृद्धि दर १७.१ प्रतिशत प्रक्षेपण गरिएको छ भने आन्तरिक निक्षेप १६.० प्रतिशतले वृद्धि हुने प्रक्षेपण गरिएको छ।

न्यून लागतको दिगो र दीर्घकालिक बचतमा आफ्नो बजार हिस्सा सुधार गर्ने तर्फ ध्यान केन्द्रित गर्नु बैंकको प्रमुख प्राथमिकता रहनेछ। सम्पत्तिको गुणस्तरीयताको निरन्तरता, नयाँनयाँ उत्पादनको तर्जुमा तथा त्यसको वितरण प्रणालीमा सुधार, प्रविधिमा आधारित वातावरणसँग अनुकूल हुनेगरी आफ्ना व्यावसायिक प्रक्रियाहरूको पुनःसंरचना, अत्याधुनिक जोखिम व्यवस्थापन प्रणालीको विकास, खुद ब्याज आम्दानी तथा गैर कोषमा आधारित व्यवसायबाट हुने आम्दानीमा वृद्धि, उच्च गुणस्तरीय ग्राहक सेवाको सुनिश्चितता, उत्कृष्ट संस्थागत सुशासन अभ्यासहरूको अनुसरण जस्ता विषयहरू यहाँहरूको बैंकका लागि विगतमा जस्तै आगामी

दिनमा समेत मार्गदर्शकका रूपमा रहनेछन्।

चालु वर्षको हाब्रो रणनीति

कर्जा लगानी विस्तार गर्न चालु वर्षमा निश्चित उद्योग/क्षेत्रका लागि कर्जा लगानी प्रक्षेपण गरी आफ्ना शाखाञ्जालमार्फत प्रक्षेपित वृद्धि हासिल गर्न हामी प्रयत्नशील रहनेछौं। ब्याज आम्दानीका हिसाबले रिटेल कर्जा लाभदायक क्षेत्र रहेको हुँदा यस क्षेत्रतर्फको कर्जा लगानी वृद्धि गर्नेतर्फ ध्यान केन्द्रित गरिनेछ। बैंकको ब्याज आम्दानी वृद्धि गर्नमा रिटेल कर्जाबाट आर्जन हुने ब्याज आम्दानीको उल्लेख्य योगदान रहनेछ। निक्षेपतर्फ उच्च लागतका ठूलूला (बल्क) बचतमा कटौती गर्ने क्रमलाई चालु वर्षमा समेत निरन्तरता दिइनेछ। बैंकको कोष लागत कम गर्न उच्च लागतका निक्षेपलाई तुलनात्मक रूपमा कम लागत पर्ने चल्ती तथा बचत (कासा डिपोजिट) र रिटेल निक्षेपमा प्रतिस्थापन गरिनेछ। बैंकको अन्य आम्दानी वृद्धि गर्न गैर कोषमा आधारित व्यवसायमा ग्राहकहरूलाई आकर्षित गरिनुका साथै त्यस्तो आम्दानी आर्जन हुने सूचना प्रविधिमा आधारित सेवा (जस्तै मोबाइल वालेट, ई-बैंकिङ, युटिलिटी भुक्तानी), ट्रेड फाइनान्ससम्बन्धी सेवा (जस्तै बायर्स क्रेडिट, विदेशी विनिमय बिल डिस्काउन्टिङ इत्यादि) जस्ता व्यवसायका अन्य क्षेत्रहरूको पहिचान गर्ने तर्फ विशेष जोड दिइनेछ। दक्षिण कोरिया, मलेसिया, बहराइन, कतार, युएई, जापान आदि जस्ता ठूलो संख्यामा नेपाली समुदाय रहेका मुलुकहरूमा व्यावसायिक प्रतिनिधि/विप्रेषक साझेदारहरूको सञ्जाल विस्तार गर्ने तथा नवीनतम उत्पादन तथा सेवा प्रचलनमा ल्याउनेतर्फ आवश्यक कदम चाली विप्रेषण व्यवसायमा वृद्धि गरिनेछ।

हाब्रो सफलताको मापन कार्यसम्पादन सम्बन्धी महत्वपूर्ण मापदण्डहरूमा सुधार

(रु. करोडमा)

आ.व. को समाप्तिमा	२०६९ आषाढमासान्त	२०७० आषाढमासान्त	वृद्धि/सुधार
१ खुद ब्याज आम्दानी	९९.८७	१६२.३५	६२.४८
२ संचालन मुनाफा	६७.३६	११७.५१	५०.१५
३ खुद नाफा	४८.०१	७७.१५	२९.१४
४ निक्षेप लागत (प्रतिशतमा)	५.४८	४.४४	(१.०४)
५ आम्दानीमा लागतको अनुपात (प्रतिशतमा)	५०.१२	४०.६५	(९.४७)
६ खुद ब्याज अन्तर (मार्जिन) (प्रतिशतमा)	२.१७	३.१०	०.९३
७ सम्पत्तिमा प्रतिफल (प्रतिशतमा)	०.८३	१.१९	०.३६
८ सम्पत्तिमा प्रतिफल (%) (विभिन्न मुलुकहरूको क्षेत्रीय संगठनको कोषसंग सम्बन्धित बल्क निक्षेप बाहेक)	१.२६	१.८१	०.५५
९ प्रतिकर्मचारी मुनाफा	०.०९	०.१४	०.०५

व्यावसायिक कार्यसम्पादन

यहाँहरूको बैंकले समीक्ष अवधिमा ६ नयाँ शाखा कार्यालयहरू संचालनमा ल्यायो । बैंकले व्याज अन्तरमा सुधार, सम्पत्ति तथा दायित्वको प्रभावकारी व्यवस्थापन, कमिशन आयमा वृद्धि, निष्क्रिय कर्जामा कटौती गर्नुका साथै अन्य क्षेत्रमा समेत सुधार हासिल गरेको छ । यहाँहरूको बैंकले यस वर्ष निक्षेपतर्फ १०.४७ प्रतिशत र कर्जा तथा सापटीतर्फ १०.३२ प्रतिशतको वृद्धि हासिल गर्‍यो । यहाँहरूको बैंक यस वर्ष पनि मुलुकका सबैभन्दा प्रभावशाली र वित्तीय रूपले सशक्त बैंकहरूमध्ये एउटा अग्रणी बैंकको रूपमा स्थापित आफ्नो स्थान कायम राख्न सफल भयो ।

बैंकले आ.व. २०६८/६९ मा आर्जन गरेको संचालन मुनाफा (कर्जा नोक्सानी व्यवस्थाअघिको) रु. ७५ करोड १६ लाखको तुलनामा आ.व. २०६९/७० मा रु. १ अर्ब ३० करोड ३० लाख संचालन मुनाफा आर्जन गर्न सफल भएको छ । साथसाथै कुल निष्क्रिय सम्पत्ति र खुद निष्क्रिय सम्पत्ति क्रमशः ०.३७ प्रतिशत र ०.०१ प्रतिशतमा सीमित राखी आफ्नो सम्पत्तिमा गुणात्मक सुधार हासिल गर्न बैंक सफल भएको छ ।

समग्र व्यवसाय (निक्षेप तथा कुल कर्जा-सापटी) आ.व. २०६८/६९ को रु. ७९ अर्ब ८० करोड ९ लाखको तुलनामा आ.व. २०६९/७० को अन्त्यसम्ममा त्यसमा रु. ८ अर्ब ३१ करोड ३५ लाख (१०.४२ प्रतिशत) ले वृद्धि हासिल भई बैंकको समग्र व्यवसायको अंक रु. ८८ अर्ब ११ करोड ४४ लाख पुग्यो । समीक्ष वर्षको अन्त्यसम्ममा बैंकको कुल निक्षेप रु. ५ अर्ब ५८ करोड ३२ लाखले बढ्न गई रु. ५८ अर्ब ९२ करोड ५ लाख पुग्यो भने कर्जा तथा सापटी रु. २ अर्ब ७३ करोड २ लाखले बढ्न गई रु. २९ अर्ब १९ करोड ३९ लाख पुग्यो । विशेषगरी वर्षको पहिलो अर्धवार्षिक अवधिमा व्याजदरमा कमी आएका कारणले बैंकको निक्षेप लागत ५.४८ प्रतिशतबाट घटी आ.व. २०६९/७० को अन्त्यमा ४.४४ प्रतिशतमा झर्‍यो ।

बैंकका निक्षेप खाताहरूको संख्यासमेत ७४,२१५ (१९.२९ प्रतिशत) ले वृद्धि भई ४,५८,९८३ पुग्यो । यसैगरी यहाँहरूको बैंकको ऋण खाताहरूको संख्यामा समेत वर्षको अन्त्यसम्ममा १,०२४ ले वृद्धि भई १३,२६८ पुग्यो ।

ट्रेजरी तथा लगानी

स्थानीय बजारमा तरलताको अवस्था असहज रहेको र लगानीका अवसरहरू पनि सीमित रहेको हुँदा यस वर्ष लगानीका अवसरहरूमा मन्दी देखियो । कोष परिचालनबाट प्राप्त हुने आम्दानी खासगरी व्याजदरको उतारचढाव र प्रणालीगत तरलताको अवस्थामा निर्भर हुने हुनाले कोष परिचालनबाट प्राप्त हुने मार्जिनसमेत प्रभावित भयो

। मुद्रास्फीति र तरलताको अवस्थाका कारण आ.व. २०६९/७० मा व्याजदर अत्यन्त अस्थिर रह्यो, यस्तो अवस्थामा पनि यहाँहरूको बैंक आफ्नो कोषको प्रभावकारी परिचालन गरी लगानीबाट प्राप्त प्रतिफलमा वृद्धि गर्ने क्रमलाई जारी राख्न सफल भयो ।

अमेरिकी डलर निक्षेपतर्फ तीव्र प्रतिस्पर्धा हुँदाहुँदै पनि यहाँहरूको बैंकले विदेशी विनिमय निक्षेप परिचालनमा ८.७९ प्रतिशतले (अमेरिकी डलरमा) वृद्धि हासिल गर्न सफल भयो । उक्त विदेशी विनिमय निक्षेपलाई नेपाल राष्ट्र बैंकले अनुमति प्रदान गरे अनुरूप विदेशी बैंकहरूमा राखिएको छ । यस वर्ष उक्त विदेशी विनिमय निक्षेपमा तुलनात्मक रूपमा बढी आम्दानी हिस्सा प्राप्त गर्न बैंक सफल भयो । आ.व. २०६८/६९ मा विदेशी विनिमयको लगानीबाट प्राप्त आयको दर २४ बेसिस प्वाइन्ट रहेकोमा आ.व. २०६९/७० मा उक्त दरलाई सुधार गरी २८ बेसिस प्वाइन्ट पुऱ्याउन बैंक सफल भएको छ ।

कर्जा व्यवस्थापन

कर्जा लगानीमा गुणात्मक वृद्धि हासिल गर्न यहाँहरूको बैंकले उत्पादनमूलक क्षेत्रमा विशेष जोड दिई गुणस्तरीय कर्जा लगानीमा वृद्धि तथा छिटोछरितो रूपमा कर्जा वितरण गर्नेतर्फ ध्यान केन्द्रित गर्ने क्रमलाई निरन्तरता दियो । आ.व. २०६९/७० मा कर्जा खाताहरूको संख्या १,०२४ ले वृद्धि भयो । नयाँ स्वीकृत र थप अध्ययन मूल्यांकनको आधारमा वृद्धि सहित स्वीकृत गरी रु. ९ अर्ब ७ करोड ७ लाखले कर्जा रकममा वृद्धि भयो, जसको लाभ चालु वर्षमा हासिल हुनेछ । समीक्ष अवधिमा उच्च गुणस्तरका ७२ वटा नयाँ ठूला ग्राहकलाई रु. ३ अर्ब ५२ करोड ९३ लाख कर्जा स्वीकृत गरियो । विद्यमान आर्थिक परिवेशमा ग्राहकहरूको बैंकप्रतिको आकांक्षा बुझ्न तदारूकताका साथ ग्राहकहरूसँग छलफल, अन्तरक्रियाहरू गरिए ।

उच्च लागतको निक्षेपमा कटौती

आ.व. २०६९/७० मा उच्च लागत पर्ने निक्षेपलाई तुलनात्मक रूपमा अझ स्थायी प्रकृतिका व्यक्तिगत निक्षेपमा प्रतिस्थापन गरिँदै जाने रणनीतिलाई बैंकले निरन्तरता दियो । २०६९ को आषाढमासान्तमा बैंकको मुद्दती निक्षेपमा उच्च लागतको निक्षेप (११ प्रतिशत प्र.व. भन्दा माथि) को अनुपात २२.६६ प्रतिशत रहेकोमा २०७० को आषाढमासान्तमा उक्त अनुपातलाई ३.३७ प्रतिशतमा झार्‍यो । २०६९ को आषाढमासान्तमा कुल निक्षेपमा चल्ती तथा बचत निक्षेप (शून्यदेखि ५ प्रतिशतसम्म व्याजदरको) को अनुपात ४३.२२ रहेकोमा २०७० को आषाढमासान्तमा उक्त अनुपात ७१.९० प्रतिशत पुग्यो । बचत निक्षेपमा उल्लेख्य वृद्धि भएको कारण यसमा सुधार भएको हो ।

रिटेल बैकिङ्गुतर्फ

विस्तारित शाखा सञ्जाल, उत्पादनहरूको रणनीतिक परिष्कार, प्रभावकारी मार्केटिङ्ग, उत्कृष्ट सेवा र ग्राहकहरूको बढ्दो विश्वासका कारण आ.व. २०६९/७० मा रिटेल निक्षेपतर्फ रु. २ अर्ब ६७ करोड १२ लाख वृद्धि हासिल हुन गयो। बजारको अवस्थानुरूप ब्याजदरमा समयसमयमा परिवर्तन गरियो। बचत तथा चल्ती खाताहरूमा नयाँ ग्राहकहरू थप हुने रफ्तारमा सुधार गर्न विशेष निक्षेप परिचालन अभियानहरू चलाइए। यस वर्ष बचत खातातर्फ यहाँहरूको बैंकले २०.२० प्रतिशतको वृद्धि हासिल गरी ७०,३३८ वटा नयाँ बचत खाताहरू खोल्न सफल भयो।

उत्पादनमूलक क्षेत्रबाट हुने कर्जाको मागमा मन्दी छाउनुका साथै रिटेलतर्फको कर्जा तथा सापटीले समेत तीव्र प्रतिस्पर्धाको सामना गर्नुपयो। आ.व. २०६८/६९ को रु. ८ अर्ब ४८ करोड ६८ लाखको तुलनामा आ.व. २०६९/७० मा रिटेल कर्जा तथा सापटी रु. ९ अर्ब २६ करोड २२ लाख पुग्यो। बजारको परिवर्तित मागलाई ध्यानमा राखी यस वर्ष सवारी साधन, आवास, शैक्षिक तथा मोर्डगेज कर्जा सम्बन्धी स्कीमहरूमा समयसमयमा परिमार्जन गरियो। समग्रमा यहाँहरूको बैंकले रिटेल स्कीमअन्तर्गतका कर्जा खाताका लागि रु. ४ अर्ब २८ करोड ४५ लाख कर्जा प्रवाह गर्‍यो।

विपन्नवर्ग कर्जा

अघिल्लो वर्षको विपन्नवर्ग कर्जा रु. ८६ करोड ८० लाखको तुलनामा २०७० को आषाढमासान्तसम्ममा बैंकको विपन्नवर्ग कर्जा रु. ११६ करोड ९७ लाख पुग्यो। उक्त विपन्नवर्ग कर्जा बैंकको कुल कर्जा तथा सापटीको ४.११ प्रतिशत रहेको छ, जुन नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेको न्यूनतम सीमा ४.० प्रतिशतभन्दा बढी छ।

निष्क्रिय कर्जा व्यवस्थापन

कर्जा असुली प्रयासलाई तीव्रता दिने एवं चुहावट रोक्ने उद्देश्यले यहाँहरूको बैंकले निष्क्रिय कर्जा खाताहरू (ने.रा.बैं. ले निष्क्रिय कर्जाको रूपमा परिभाषित गरेअनुरूपका खाता) को प्रभावकारी अनुगमन, ऋण असुली न्यायाधीकरणसँगको नियमित सम्पर्क, पुनःसंरचना गरिएका कर्जाहरूमा नियमित ताकेता र देशको नियम, कानूनबमोजिम प्राप्य विभिन्न खाले उपचारहरूको अवलम्बन गर्ने जस्ता कर्जा असुलीसम्बन्धी आफ्नो बहुआयामिक रणनीतिलाई जारी राखेको छ। समस्याग्रस्त ऋणीहरूलाई उपयुक्त सूचना दिने र अदालत तथा न्यायाधीकरणसमक्ष फौसला कार्यान्वयनका लागि आवेदन गर्ने जस्ता कार्यहरूमा जोड दिइएको छ। निष्क्रिय कर्जा असुलीसम्बन्धमा यस वर्ष चालिएको विशेष अभियानकै फलस्वरूप असुलीतर्फ उत्साहजनक नतिजा हासिल भएको हो। प्रत्येक खातामा

असुलउपर हुनुपर्ने साँवा, ब्याज तथा अनियमित कर्जा खाताहरूको दैनिक अवस्था बुझ्न सकिने गरी खाताहरूको अनुगमन गर्न मौजुदा व्यवस्थापन सूचनाप्रणालीमा सुधार गरिएको छ।

निष्क्रिय तथा अनियमित कर्जा खाताहरूको गुणस्तरमा सुधार ल्याउन प्रत्येक ग्राहकका सम्बन्धमा चालिनुपर्ने कदमबारे छलफल गर्ने उद्देश्यले दैनिक प्राप्त हुने प्रतिवेदनमार्फत उच्च व्यवस्थापनबाट दैनिक रूपमा निष्क्रिय कर्जा खाताहरूको अवस्थाबारे पुनरवलोकन हुने गरेको छ। आ.व. २०६९/७० मा कुल निष्क्रिय कर्जा रु. १० करोड २९ लाखले घट्यो। निष्क्रिय खातामा रु ६ करोड ७८ लाख कर्जा थप हुँदाहुँदै पनि उक्त सफलता हासिल भएको हो। गत वर्षको कुल निष्क्रिय कर्जा तथा खुद निष्क्रिय कर्जा रु. १४ करोड ३८ लाख र रु. ८ करोड ४७ लाखको तुलनामा समीक्ष वर्षमा क्रमशः रु. १० करोड ८७ लाख र रु. १९ लाखमा भर्न पुग्यो। निष्क्रिय कर्जा खाताहरूको संख्यामा कटौती भई त्यस्ता खाताहरूको संख्या ७९ वाट ६९ मा भरेको छ।

२०६९ आषाढमासान्तमा कुल निष्क्रिय कर्जाको अनुपात ०.५४ प्रतिशत रहेकोमा २०७० आषाढमासान्तमा यो ०.३७ प्रतिशतमा सीमित भयो। २०६९ आषाढमासान्तमा बैंकको खुद निष्क्रिय कर्जाको अनुपात ०.३२ प्रतिशत रहेकोमा २०७० आषाढमासान्तमा यसमा सुधार भई खुद निष्क्रिय कर्जा ०.०१ प्रतिशतमा सीमित भयो।

वित्तीय ऋलक

खुद ब्याज आमदानी

यहाँहरूको बैंकको कुल ब्याज आमदानी आ.व. २०६८/६९ मा रु. ३ अर्ब ७६ करोड ९५ लाख रहेकोमा आ.व. २०६९/७० मा यसमा ९.०४ प्रतिशतको वृद्धि हासिल भई रु. ४ अर्ब ११ करोड ५ लाख पुग्यो। विगत वर्षको ब्याज खर्च रु. २ अर्ब ७७ करोड ८ लाखको तुलनामा यस वर्ष त्यसमा १०.२४ प्रतिशतले कमी आई रु. २ अर्ब ४८ करोड ७० लाखमा सीमित रह्यो। समग्र उद्योगमै ब्याज अन्तरमा सुधार हुने प्रवृत्ति देखापरेसँगै यहाँहरूको बैंकको पनि आ.व. २०६९/७० मा खुद ब्याज अन्तर (मार्जिन) २.१७ प्रतिशत रहेकोमा आ.व. २०६८/६९ मा खुद ब्याज अन्तर वृद्धि भई ३.१० प्रतिशतमा पुग्यो।

गैरब्याज आमदानी

यहाँहरूको बैंकको गैरब्याज आमदानी आ.व. २०६८/६९ मा रु. ४९ करोड ८३ लाख रहेकोमा आ.व. २०६९/७० मा त्यसमा

१५.०७ प्रतिशतले वृद्धि हासिल भई रु. ५७ करोड ३४ लाख पुग्यो । उक्त गैरब्याज आम्दानीमा कमिशन र डिस्काउन्ट आयमा भएको २२.८५ प्रतिशत वृद्धिको योगदान उल्लेख्य रहेको छ ।

संचालनखर्च

आ.व. २०६८/६९ मा संचालनखर्च रु. ७४ करोड ५३ लाख रहेकोमा आ.व. २०६९/७० मा उक्त खर्चमा १९.९२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ८९ करोड ३८ लाख पुग्यो । यसमध्ये कर्मचारी खर्च ४४.०६ प्रतिशतले बढ्न गई रु. ४१ करोड ६६ लाख पुग्यो भने अन्य संचालन खर्च ४.६३ प्रतिशतले बढ्न गई रु. ४७ करोड ७२ लाख पुग्यो । समीक्ष वर्षमा कर्मचारीहरूको पारिश्रमिकमा वृद्धि भएको कारण गत वर्षको तुलनामा यस वर्ष कर्मचारी खर्च बढ्न गएको हो । यसै गरी संचालनखर्च अन्तर्गत मुख्यतया शाखा विस्तार सँग सम्बद्ध पूँजीगत लागतको ह्रास कट्टी खर्च समावेश छ ।

मुनाफा

आ.व. २०६८/६९ मा रु. ४८ करोड १ लाखको खुद मुनाफा हासिल भएकोमा आ.व. २०६९/७० मा त्यसमा ६०.६९ प्रतिशतले उल्लेख्य वृद्धि भई रु. ७७ करोड १५ लाख खुद मुनाफा हासिल गर्न बैंक सफल भयो ।

प्रमुख वित्तीय सूचकाङ्क

विगत तीन वर्षमा बैंकले वासलातका हरेक क्षेत्रमा दिगो एवं प्रभावकारी प्रगति हासिल गरेको छ ।

प्रतिशेयर आम्दानी रु. ३२.७५ (प्रतिशेयर अंकित मूल्य रु.१००) लाई औद्योगिक परिवेश र तुलनात्मक लाभका हिसाबले सन्तोषजनक नै मान्नुपर्नेहुन्छ। शेयरकोकिताबी मूल्यसमेत वृद्धि भई रु.१६१.२६ पुगेकोछ। विगत केही वर्षहरूदेखि बैंकले नियमित रूपमा बोनस शेयर जारी गरेका कारण बैंकको चुक्ता पूँजीको अंक बढ्न गएको भएतापनि शेयरको किताबी मूल्य बढाउन बैंक सफल भएको छ।

पूँजी पर्याप्ततासम्बन्धी प्रावधानअनुसार बैंकको पूँजी पर्याप्तता अनुपात १२.३९ प्रतिशत कायम रह्यो । उक्त अनुपात नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेअनुसार कायम हुनुपर्ने न्यूनतम अनुपात १० प्रतिशतको तुलनामा उच्च रहेको छ । यसैगरी कुल जोखिमभारित सम्पत्तिमा प्राथमिक पूँजीको अनुपात वि.सं. २०७० को आषाढमासान्तमा ९.५९ प्रतिशत रह्यो, जुन नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेअनुसार कायम हुनुपर्ने न्यूनतम अनुपात ६

प्रतिशतभन्दा उच्च रहेको छ। यसले बैंकलाई आफ्नो व्यवसाय वृद्धिको क्रमलाई जारी राख्न आवश्यक जोखिमयुक्त सम्पत्ति वृद्धि गर्नमा पर्याप्त ठाउँ दिएको छ ।

प्रतिकर्मचारी व्यवसाय आ.व. २०६८/६९ मा रु. १४ करोड ८३ लाख रहेकोमा आ.व. २०६९/७० मा १६ करोड ३८ लाख पुग्यो ।

संस्थागत नागरिक आचारसंहिता

संस्थागत सुशासनसम्बन्धी ने.रा.बैं. ले जारी गरेको मार्गदर्शन बैंकले पूर्णरूपमा पालना गर्ने गरेको छ। बैंकका सबै संचालक र कर्मचारीहरू ने.रा.बैं. ले तोकेको आचारसंहिताप्रति वचनबद्ध छन् । बैंकले संचालकसमितिका सबै सदस्यहरू, व्यवस्थापनटोली र सबै तहका कर्मचारीहरूले अनिवार्य रूपमा पालन गर्नुपर्ने छुट्टै आचारसंहिताको तर्जुमा र कार्यान्वयनसमेत गरेको छ। यहाँहरूको बैंकले तर्जुमा गरेको उक्त आचारसंहिता सुशासन ऐनको भावनाअनुरूप रहेको छ ।

आन्तरिक नियन्त्रणप्रणाली, अनुगमन तथा

लेखापरीक्षण

यहाँहरूको बैंकले सुरक्षित र स्वच्छ तवरले बैंक संचालन हुन सकोस् भन्ने कुरालाई सुनिश्चित गर्न स्वतन्त्र रूपमा कार्य गर्न सक्ने गरी आन्तरिक लेखापरीक्षणप्रणाली तथा संरचना तयार गरेको छ। आन्तरिक लेखापरीक्षक सोभै बैंकको लेखापरीक्षणसमितिको मातहतमा रहेका छन् र निजले नेपाल राष्ट्र बैंकका विभिन्न निर्देशनहरूको पालना भए नभएको कुराको निगरानी राख्नेसमेतको जिम्मेवारी निर्वाह गर्ने गर्दछन् । गैर कार्यकारी निर्देशकको नेतृत्वमा रहने बैंकको लेखापरीक्षणसमितिले बैंकको वित्तीय अवस्था, आन्तरिक नियन्त्रणप्रणालीको पर्याप्तता पुनरवलोकन गर्नुका साथै आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनबाट प्राप्त सुझावका आधारमा आवश्यक निर्देशन जारी गर्ने गर्दछ । जोखिम तथा आन्तरिक नियन्त्रण संयन्त्रको मूल्यांकनमा केन्द्रित भई आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्य गर्ने गरिएको छ ।

लेखापरीक्षणबाट प्राप्त नतिजाको गम्भीरताको आधारमा एउटा समूहबाट अर्को समूहमा परिवर्तन गर्न सकिने गरी मूल्यांकित जोखिम बमोजिम शाखाहरूलाई विभिन्न समूहमा वर्गीकरण गर्ने गरिएकोछ। आ.व. २०६९/७० मा ४० शाखा (५६ मध्ये), ३ एक्सटेशन काउन्टर, २ क्षेत्रिय कार्यालय, १२ विभाग र ७ ट्रेड फाइनान्स प्रोसेसिङ्ग सेलको आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्ने काम भयो । २०७० को आषाढ महिनासम्ममा यहाँहरूका कुनै पनि शाखामा लेखापरीक्षण गर्न बाँकी छैन ।

जोखिम व्यवस्थापन

विभिन्न किसिमका जोखिमहरूलाई सम्बोधन गर्नका लागि बैंकले जोखिम व्यवस्थापनसम्बन्धी विस्तृत प्रणालीको विकास गरेको छ । संचालकसमितिले जोखिम व्यवस्थापन समिति र लेखापरीक्षणसमितिले मार्फत जोखिम व्यवस्थापनसँग सम्बद्ध कामको रेखदेख गर्ने गरेको छ । यसका अतिरिक्त कर्जा, बजार तथा संचालनसँग सम्बद्ध जोखिमहरू व्यवस्थापनसम्बन्धी नीतिहरूको तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा पुनरवलोकनकालागि कर्जा जोखिम व्यवस्थापन समिति, सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन समिति, बजार जोखिम व्यवस्थापन समिति र संचालन जोखिम व्यवस्थापन समितिसमेतले कार्य गर्ने गर्दछन् । उक्त समितिहरूले सम्पादन गरेका कार्यहरूको प्रगति विवरणका साथसाथै केन्द्रीय व्यवस्थापन समितिले गरेका निर्णयहरूको संचालकसमितिले पुनरवलोकन गर्ने गर्दछ । बैंक वासल टुमा प्रवेश गरिसकेको हुँदा पूँजी तथा जोखिम भारित सम्पत्तिको अनुपात सोही वासल टुको प्रावधानअनुसार निर्धारण गर्ने गरिएको छ । संचालनसँग सम्बद्ध जोखिमहरूको नियमित रूपमा मूल्यांकन गर्ने कार्यमा अझ बढी सहजता ल्याउने उद्देश्यले यहाँहरूको बैंक निकट समयमै संचालन जोखिम व्यवस्थापन सोलुशननामक सफ्टवेर खरिद गर्ने सोचमा रहेको छ । संचालनसँग सम्बद्ध जोखिमहरू नियन्त्रण, निषेध तथा न्यूनीकरण गर्न बैंकले बृहत् जोखिम व्यवस्थापन मार्गदर्शन कार्यान्वयन गर्नुका साथै आफ्ना संचालन इकाइहरूलाई क्यास म्यानुवल, सूचना प्रविधि म्यानुवल, फिनाकल जब कार्ड, टिएफसीपीसी म्यानुवल, इन्टरनेट बैंकिङ्ग निर्देशिका, मोबाइल बैंकिङ्ग संचालनसम्बन्धी म्यानुवल, कर्जा मूल्यांकन तथा प्रोसेसिङ्गसम्बन्धी निर्देशिका जस्ता विभिन्न खाले म्यानुवल तथा निर्देशिका जारी गरेको छ ।

जोखिम प्रणालीहरूमा सामयिक अन्तरालमा पुनरवलोकन गर्दै त्यससँग सम्बद्ध आवश्यक नयाँ नीति तथा प्रणालीहरू तर्जुमा तथा अद्यावधिक गर्ने गरिएको छ । कर्जा तथा बजार दुवै क्षेत्रसँग सम्बद्ध जोखिमका लागि नियमित रूपमा दबाव परीक्षण गर्ने गरिएको छ । बैंकका सबै शाखाहरूको बैंकिङ्ग सोलुशनमा आबद्ध रहेका हुनाले कर्जा सूचना तथा व्यवस्थापन सूचना प्रणालीले एउटा प्रभावकारी प्लेटफार्ममा कार्य गर्न पाएको छ । बैंकको कर्जा सूचना केन्द्रको तथ्यांकमा सोभै पहुँच रहेको छ, जुन बैंकका शाखा/कार्यालयसमेतलाई उपलब्ध हुने हुँदा ऋणी/प्रस्तावित ऋणीसँग सम्बद्ध कर्जा सूचना सहज रूपमा उपलब्ध हुने गरेको छ । केन्द्रीय स्तरमा रहने उक्त तथ्याङ्क स्रोतमा शाखाहरूको सहज पहुँच कायम हुन सकोस् भन्ने उद्देश्यले यहाँहरूको बैंकले व्यवस्थापन सूचना प्रणालीसम्बन्धी एउटा छुट्टै वेबसाइट संचालनमा ल्याएको छ । हाम्रा व्यावसायिक इकाइहरूले

उक्त सफ्टवेयरको भरपूर उपयोग गर्ने गरेका छन् । विभिन्न नियामक निकायहरूसमक्ष पेश गरिनुपर्ने विभिन्न खाले प्रतिवेदनहरू केन्द्रीय स्तरमै बैंकको प्रधान कार्यालयबाट निकाल्न सकिने भएको छ, जसले गर्दा शाखाहरूलाई व्यवसाय विस्तार तथा ग्राहक सेवामा अझ बढी ध्यान केन्द्रित गर्न सघाउ पुगेको छ ।

बैंकले प्रमुख जोखिम अधिकृतको नेतृत्वमा रहने गरी एकीकृत जोखिम व्यवस्थापन विभाग खडा गरेको छ, जसले बैंकको जोखिम व्यवस्थापन संरचनालाई अझ मजबुत बनाउनुका साथै बैंकको उद्देश्यलाई प्रभावित पार्न सक्ने खालका जोखिमहरू मूल्याङ्कन, पहिचान, अनुगमन र न्यूनीकरण गर्न सघाउ पुऱ्याएको छ ।

सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन

सम्पत्ति तथा दायित्वको समुचित व्यवस्थापनलाई सुनिश्चित गर्न बैंक सक्षम रहेको छ, र बैंकले समयमै सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापनको अवस्था पुनरवलोकन गर्ने गरेको छ । बजार जोखिमको प्रभावकारी व्यवस्थापनका लागि तरलता जोखिम, ब्याजदर जोखिम र विदेशी विनिमय जोखिमसमेतलाई समेट्ने गरी सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापनसम्बन्धी विस्तृत प्रणाली लागू गरिएको छ ।

तरलता तथा ब्याजदरसम्बन्धी जोखिमलाई स्ट्रक्चरल लिक्विडिटी रिपोर्ट (एसएलआर) को माध्यमबाट मापन गर्ने गरिन्छ । विदेशी मुद्रामा रहेको सम्पत्ति र दायित्वसँग सम्बद्ध जोखिमलाई म्याचुरिटी एण्ड पोजिसन (म्याप) तथा सेन्सिटिभिटी टु इन्ट्रेस्ट रेट (एसआइआर) प्रतिवेदनको माध्यमबाट अनुगमन गर्ने गरिएको छ । १ दिनदेखि ९० दिनसम्मको समय अन्तरालमा तरलता अवस्थाको नियमित रूपमा अनुगमन गर्ने गरिएको छ ।

समग्र वासलातमा ब्याजदर जोखिमले पार्ने प्रभावलाई व्यवस्थित गर्न ट्रेडिशनल ग्याप एनालिथिस पद्धतिको अनुसरण गर्ने गरिएको छ । बैंकको सम्पत्ति तथा दायित्व व्यवस्थापन नीति तथा लगानी नीतिले विभिन्न किसिमका तरलता तथा ब्याजदर जोखिमहरूको व्यवस्थापनका लागि लगानी सीमा निर्धारण गरिदिएको छ । तरलताको दैनिक व्यवस्थापनका लागि प्रत्येक दिन भित्रिने र बाहिरिने निक्षेपको मात्रालाई दैनिक अनुगमन गर्ने पद्धतिको विकास गरिएको छ । समीक्ष वर्षमा तरलता, ब्याजदर तथा विदेशी विनिमयको अवस्थाको दबाव परीक्षणसमेत गरिएको थियो । एसएलआर प्रतिवेदन नियमित रूपमा तयार गरी अवस्थाको पुनरवलोकन गर्ने गरिएको छ । नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेबमोजिम बजार जोखिमको वस्तुस्थिति विश्लेषणसमेत गर्ने गरिएको छ ।

कोर बैकिङ्ग सोलुशन (सिबिएस)

यहाँहरूको बैंक आफ्ना सबै शाखाहरूलाई कोर बैकिङ्ग सोलुशनमा आवद्ध गर्ने मुलुकका पहिला बैंकहरूमध्येमा पर्दछ। उक्त कोर बैकिङ्ग सोलुशनको माध्यमबाट बैंकले एसएमएस सन्देश, एसएमएस बैकिङ्ग, मोबाइल बैकिङ्ग, इन्टरनेट बैकिङ्ग, एटिएम डेबिट कार्ड जस्ता सूचना प्रणालीमा आधारित थुप्रै महत्त्वपूर्ण सेवाहरू संचालनमा ल्याउन सफल भएको छ।

एटिएम

बैंकले देशभर जम्मा ७५ वटा एटिएम जडान गरेको छ। बैंकको एटिएम कार्डप्रयोगकर्ताहरूको संख्या २०६९ आषाढमासान्तमा २,५५,९०९ रहेकोमा २०७० को आषाढमासान्तमा ३,३९,०२९ पुगेको छ। विगत वर्षको तुलनामा एटिएम कार्डप्रयोगकर्ताहरूको संख्या २९.३५ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। बैंकको एटिएम कार्ड अत्यन्तै न्यून सेवा शुल्कमा भारतभर रहेका एटिएम सञ्जालमा समेत उपयोग गर्न सकिन्छ।

इन्टरनेट बैकिङ्ग

व्यक्तिगत र संस्थागत दुवै खाले ग्राहकहरूका लागि इन्टरनेट बैकिङ्ग सेवा बैंकका सबै शाखाहरूमा उपलब्ध छ। बैंकले इन्टरनेट बैकिङ्गको बढ्दो प्रयोगलाई दृष्टिगत गरी बैंकमा रहेको एउटा खाताबाट अर्को खातामा अनलाइन रकमान्तर गर्ने जस्ता कैयौं नयाँ सुविधाहरू प्रचलनमा ल्याएको छ।

इन्टरनेट बैकिङ्गको प्रयोगलाई अझ विस्तार गर्ने तथा आफ्ना कर्मचारी तथा मौजुदा ग्राहकहरूको सचेतनामा वृद्धि गर्ने उद्देश्यले बैंकले यस सेवाको व्यापक प्रचार प्रसार गर्दै आएको छ। इन्टरनेट बैकिङ्ग सेवा प्रयोग गर्ने ग्राहकको आधार वृद्धि भई २०,२९४ पुगेको छ। उक्त संख्या गत वर्षको इन्टरनेट बैकिङ्ग सेवा प्रयोग गर्ने ग्राहकको संख्याको तुलनामा ३२.९५ प्रतिशत बढी हो। चालु वर्षमा इन्टरनेट बैकिङ्ग सेवाको विस्तारतर्फ विशेष जोड दिई यस सेवामार्फत अनलाइन रकम भुक्तानीसमेत गर्न सकिने जस्ता नयाँनयाँ सुविधाहरू थप गर्ने बैंकको सोच रहेको छ।

सूचनाप्रविधि तथा प्रणालीगत सुरक्षा

सूचनाप्रविधिमा आधारित सेवाहरूसँग सम्बद्ध चुनौती तथा जोखिमहरूको नियन्त्रण गर्ने उद्देश्यले बैंकले सूचनाप्रविधि तथा सूचनाप्रणालीको सुरक्षामुखी विस्तृत प्रणाली विकसित

गरेको छ। उक्त प्रणालीले ग्राहकहरूसँग सम्बद्ध सूचनाको गोप्यता तथा तथ्याङ्कको सुरक्षा एवं विश्वसनीयता जस्ता सबै पक्षहरूलाई सम्बोधन गर्दछ। बैंकको कोर बैकिङ्ग सम्बद्ध प्राथमिक तथ्याङ्क स्रोत एवं विपद् पुनःस्थापन केन्द्र (डिजास्टर रिकोभरी साइट) दुवैलाई बैंकभन्दा अलगगै स्थानमा राखिएको छ। बैंकको कोर बैकिङ्ग प्रणालीसँग सम्बन्धित तथ्याङ्क केन्द्र (प्राथमिक तथ्याङ्क स्थल र तथ्याङ्क विपद् पुनःस्थापन स्थल) ले अन्तर्राष्ट्रिय गुणस्तरको सूचना सुरक्षा व्यवस्थापन प्रणालीको रूपमा मान्यता प्राप्त गरेको छ। प्रत्येक बैकिङ्ग एप्लिकेशनमा प्रवेश नियन्त्रण (एक्सेस कन्ट्रोल), तथ्याङ्कको गोप्यता (डेटा इनक्रिप्शन) तथा प्रसारण (ट्रान्समिशन) जस्ता सम्बद्ध एप्लिकेशनका लागि आवश्यक सुरक्षसँग सम्बद्ध विशेषताहरू राखिएका छन्। केन्द्रीय स्तरमा राखिएको एन्टी भाइरस सोलुशन मार्फत भाइरसबाट उत्पन्न चुनौती न्यूनीकरण गर्ने गरिएको छ। बैंकको सूचना सञ्जालमा अनधिकृत प्रवेश हुन नदिन पर्याप्त मात्रामा फायरवाल्स तथा इन्ट्र्युजन डिटेक्सन प्रणालीको विकास गरिएको छ।

सबै शाखा तथा कार्यालयका लागि विपद् पुनःस्थापन योजना तर्जुमा गरिएको छ। बैंकका कर्मचारी तथा ग्राहकहरूमा सूचना प्रविधिको सुरक्षसँग सम्बद्ध विषयहरूमा सचेतना वृद्धि गर्न तथा सूचना प्रविधिको सुरक्षसँग सम्बन्धित प्रावधानहरूको पालना हुने कुरालाई सुनिश्चित गर्न बैंकले विभिन्न कदमहरू चाल्ने गरेको छ। सूचना प्रविधिको सुरक्षा सम्बन्धी मार्गदर्शनसहितको विस्तृत पुस्तिका बैंकका सबै शाखा तथा कार्यालयहरूलाई उपलब्ध गराइएको छ।

ग्राहक सेवा

आफ्ना ग्राहकहरूको संख्यामा विस्तार गरी उत्कृष्ट सेवा प्रदान गर्ने कार्य जारी राख्नु बैंकको प्रमुख प्राथमिकता हुनेछ। नवीनतम सेवा प्रदान गर्ने, कोर बैकिङ्ग प्रविधिको भरपुर उपयोग गर्ने र ग्राहकहरूको आवश्यकताअनुरूप प्रमुख व्यवशायिक प्रक्रियाको पुनः तर्जुमा गर्ने जस्ता कुराहरूले बैंकका ग्राहकहरूलाई सन्तुष्ट पार्न सघाउ पुऱ्याएका छन्।

मुनाफाको आर्जन र बाँडफाँड

संचालकसमितिले आ.व. २०७० आषाढमासान्तसम्ममा आर्जित मुनाफालाई देहाय बमोजिम बाँडफाँडका लागि सिफारिस गरेको छ ।

रकम रु.

विवरण	यस वर्ष	गत वर्ष
आम्दानी		
१. गत वर्षसम्मको संचित मुनाफा समायोजित	८९,१०,६२०	२८,५१,५३२
२. यस वर्षको मुनाफा	७७,१४,७१,१२९	४८,०१,०५,४९३
३. सटही घटबढ कोष	-	-
४. लगानी समायोजन कोष	५,१५,३६०	२,५२,१३,८२०
५. गत वर्षसम्मको पूँजी समायोजन कोषमा रहेको संचित रकम	५०,००,०००	३,००,००,०००
६. बोनस शेयर तथा लाभांश फिर्ता	-	१३,९६,३२९
जम्मा	७८,५८,९९,१०९	५३,९५,६०,१७४
खर्च		
१. गत वर्षसम्मको संचित नोक्सान		
२. यस वर्षको नोक्सान		
३. साधारण जगेडाकोष	१५,४२,९४,२२६	९,६०,२१,०९९
४. भैपरी आउने जगेडा	-	-
५. संस्था विकास कोष	-	-
६. लाभांश समीकरण कोष	-	-
७. कर्मचारीसम्बन्धी जगेडाहरू	-	-
८. प्रस्तावित लाभांश (७.५% का दरले)	१७,६६,८०,३८८	१०,४६,९९,४८८
९. प्रस्तावित बोनस शेयर (१२.५% का दरले)	२९,४४,६७,३००	२६,१७,४८,७३५
१०. विशेष जगेडा कोष	-	-
११. सटही घटबढ जगेडा कोष	११,३३,५३८	७,९८,९५०
१२. पूँजी फिर्ता जगेडा कोष	-	-
१३. पूँजी समायोजन कोष	३,५०,००,०००	५०,००,०००
१४. लगानी समायोजन कोष	५,१५,३६०	५,१५,३६०
१५. ६% नेपाल एसबिआई बैंक लि. ऋणपत्र २०७० भुक्तानी जगेडा कोष	२,८५,७१,४२६	२,८५,७१,४२९
१६. १२.५ % नेपाल एसबिआई बैंक लि. ऋणपत्र २०७८ भुक्तानी जगेडा कोष	४,००,००,०००	१,६७,७६,२५६
१७. ८% नेपाल एसबिआई बैंक लि. ऋणपत्र २०७९ भुक्तानी जगेडा कोष	१,७८,६३,०१४	-
१८. स्थगन कर जगेडा कोष	३,२३,१६,०६४	२,३२,३३,०५०
जम्मा	७८,०८,८१,३१६	५३,७३,६८,३६७
१९. सञ्चित मुनाफा/(नोक्सान)	५०,५५,७९३	२२,०२,८०७

संथागत सामाजिक उत्तरदायित्व

समुदायको विकासको एक हिस्सेदार भएको नाताले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व निर्वाह गर्नेतर्फ यहाँहरूको बैंकले सदैव तत्परता देखाउँदै आएको छ, र यसलाई बैंकले आफ्नो अत्यावश्यक कार्यको रूपमा अङ्गीकार गर्ने गरेको छ।

बैंक केवल आफ्नो व्यवसाय र मुनाफाको आधार बढाउनेतर्फ मात्र सचेत छैन, आफूले व्यवसाय संचालन गरी मुनाफा आर्जन गर्ने समाजसँगको आफ्नो उत्तरदायित्वप्रति पनि उत्तिकै सचेत छ।

मानव जीवनका प्रत्येक पाइलामा र विशेषगरी समाजका कमजोर र पिछ्छडिएको वर्ग/सुविधाविमुखहरूलाई सहयोगको हात बढाउन बैंकले सदैव आफ्नो तत्परता देखाउँदै आएको छ।

यस वर्ष सामाजिक जीवनका विभिन्न क्षेत्र शिक्षा, स्वास्थ्य, खेलकुद आदिसँग सम्बद्ध विभिन्न व्यक्ति, समूह, संस्थाहरूलाई बैंकले एकै वा अन्य संस्थाहरूको साभेदारीमा सहयोग गर्‍यो। यसका साथै यस वर्ष सुदूर पश्चिमका बाढी पीडितको सहयोगका लागि प्रधानमन्त्री राहत कोषमा समेत योगदान गर्‍यो।

चालु वर्षको प्रगति प्रतिवेदन

आ.व. २०७०/७१ को प्रथम त्रैमासिक समाप्त हुन केही समय बाँकी छ। तसर्थ यस अवधिमा हासिल उपलब्धिवारे तोकिएको समय सीमाभित्र विवरण प्रकाशन गरी सम्बद्ध सबै सरोकारवालाहरूमा जानकारी गराइनेछ।

संचालकसमितिको परिवर्तन

एस.वि.आई. लाई प्रतिनिधित्व गर्ने संचालक श्री राजन श्रीनिवासन एस.वि.आई.को सेवाबाट निवृत्त हुनुभएपश्चात् उहाँको स्थानमा एस.वि.आई. को अन्तर्राष्ट्रिय बैंकिङ्ग समूहका मुख्य महाप्रबन्धक श्री आर. कार्तिकेयन संचालक नियुक्त हुनुभएको छ। साथै विशेषज्ञ संचालक श्री केशव राज आचार्यको स्थानमा बैंकको संचालक समितिले श्री गोकुल राम थापालाई नियुक्त गरेको छ। यस अवसरमा संचालक समितिको तर्फबाट बैंक संचालकसमितिका निवर्तमान संचालक श्री राजन श्रीनिवासन र श्री केशव राज आचार्यले बैंकको

कामकारवाहीलाई मार्गदर्शन गर्न आफ्नो कार्यकालमा पुऱ्याउनुभएको योगदानको उच्च प्रशंसा गर्दै श्री आर. कार्तिकेयन र श्री गोकुल राम थापालाई बैंकको नवनियुक्त संचालकको रूपमा हार्दिक स्वागत गर्न चाहन्छु।

लेखापरीक्षकको नियुक्ति

बैंकको १९औं वार्षिक साधारण सभाले नियुक्त गरे बमोजिम आ.व. २०६९/७० को लेखापरीक्षण कार्य मेशर्स टि.आर.उपाध्याय एण्ड कं., चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट्सबाट सम्पन्न भयो। निज लेखापरीक्षक पुनर्नियुक्तिको लागि योग्य हुनुहुन्छ। तदनुसार बैंकको लेखा परीक्षण समितिले मेशर्स टि.आर.उपाध्याय एण्ड कं., चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट्सलाई आ.व. २०७०/७१ को लागि बैंकको लेखापरीक्षकको रूपमा निरन्तरता दिन सिफारिस गरेको छ।

अन्य सूचना तथा जानकारी

कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १०९(४) बमोजिम संचालकको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिनुपर्ने विषयवस्तुहरूका अतिरिक्त, धितोपत्र दर्ता तथा निष्कासन नियमावली, २०६५ को नियम २२(१) लगायत अन्य कानूनी प्रावधानहरूमा व्यवस्था भएबमोजिम अन्य आवश्यक विवरण तथा जानकारीहरूलाई वार्षिक प्रतिवेदनको अनुसूचीको रूपमा राखिएको छ।

माती मार्ग

बैंकले हालसम्म देशका ३१ जिल्लाहरूमा आफ्ना सञ्जाल पुऱ्याई सेवा विस्तार गरेको छ। आगामी दिनमा बैंक सन्तोषजनक व्यावसायिक अवसर सृजना गर्न तयार रहेको छ। वित्तीय सेवाको क्षेत्रमा एउटा विवेकशील र विश्वासिलो गन्तव्यको रूपमा स्थापित आफ्नो व्यावसायिक पहिचानलाई क्रमिक रूपमा विकास गर्दै जाने हाम्रो रणनीति जारी रहनेछ। आफ्नो प्राविधिक क्षमताको उपयोग गर्दै ग्राहकसँगको गहिरो सम्बन्धलाई सुदृढ गर्ने, नयाँ व्यवसायको पहिचान गरी ग्राहक आधार विस्तार गर्ने, आफ्नो उत्पादन तथा सेवाको वितरण प्रणाली विस्तार गर्ने जस्ता बुँदाहरू हाम्रा प्राथमिकता रहनेछन्। आफ्ना नीति, नियम, कार्यविधि, नियन्त्रणप्रणाली र कार्य

क्षमताको सशक्तिकरणतर्फ हाम्रो विशेष ध्यान रहनेछ। कार्यगत पुनःसंरचनाका प्रयासहरूको परिणामस्वरूप आगामी दिनहरूमा सेवाको गुणस्तर, कार्यविधिगत क्षमता र आन्तरिक नियन्त्रणप्रणालीलाई अक्ष सशक्त बनाउन र भविष्यमा आइपर्ने चुनौतीको लागि तयार रहन बल पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ।

धन्यवाद ज्ञापन

आदरणीय ग्राहकवर्ग, शेयरधनी महानुभावहरू एवं समस्त जनसमुदायले बैंकलाई निरन्तर रूपमा सेवा प्रदान गर्ने अवसर प्रदान गर्नुभई विश्वास प्रकट गर्नु भएकोमा बैंकको संचालकसमिति त्यसको उच्च प्रशंसा गर्दै हार्दिक आभार प्रकट गर्दछ। यसैगरी वर्षभरि बैंकलाई अमूल्य सहयोग समर्थन एवं उचित मार्गदर्शन प्रदान गर्ने नेपाल

सरकार, नेपाल राष्ट्र बैंक, कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय, नेपाल धितोपत्र बोर्डलगायत अन्य सम्पूर्ण नियामक निकायहरूलाई समेत संचालकसमिति हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछ।

बैंकको समग्र विकास तथा प्रगतिका लागि आफ्ना कर्मचारीहरूले प्रदर्शन गरेको काम प्रतिको प्रतिबद्धता, लगनशीलता र समर्पणको समेत संचालकसमिति उच्च प्रशंसा गर्दछ।

संचालकसमितिको तर्फबाट

हसना शर्मा

अध्यक्ष

२०७०/६/२३

काठमाडौं

वासलात
२०७० आषाढ ३१

पूँजी तथा दायित्व		यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१	शेयर पूँजी	२,६५,०२,०५,८०४	२,३५,५७,३८,५०४
२	जगेडा तथा कोषहरू	११,४८७,५१,६१३	८,४१७,२०,३५९
३	ऋणपत्र तथा बण्ड	८,०००,००,०००	६०,००,००,०००
४	तिर्न बाँकी कर्जा सापट	-	-
५	निक्षेप हिसाब	५८,९२,०४,५५,६५६	५३,३३,७२,६४,१९३
६	भुक्तानी दिनुपर्ने बिलहरू	१६,५३,५४,६८६	७,८६,१६,२३७
७	प्रस्तावित नगद लाभांश	१७,६६,८०,३८८	१०,४६,९९,४८८
८	आयकर दायित्व		३४,६८,९०१
९	अन्य दायित्व	९३,४७,०४,६७५	७३,८२,००,०३८
कुल पूँजी तथा दायित्व		६८.७८.६१.५२.८२२	५८.०५.८७.०७.७२०

सम्पति			
१	नगद मौज्जात	१,२३,९४,५३,११९	१,१८,६७,५५,०२२
२	नेपाल राष्ट्र बैंकमा रहेको मौज्जात	४,९५,७०,६४,४९३	३,२६,९६,०९,७०२
३	बैंक तथा वित्तीय संस्थामा रहेको मौज्जात	१,५१,६८,८५,७२३	१,०५,२०,१७,७७२
४	माग तथा अल्प सूचनामा प्राप्त हुने रकम	१३,८९,२५,४३४	१७,८२,५०,०००
५	लगानी	२५,९०,६१,१९,८१४	२४,४६,३४,५१,९५८
६	कर्जा सापट तथा बिल खरिद	२८,७८,८१,४६,६२५	२६,१४,२०,९४,१७२
७	स्थिर सम्पति	६६,१५,८९,२०३	७१,५९,२०,५५५
८	गैर बैकिङ्ग सम्पति	-	-
९	अन्य सम्पति	१,५८,७९,६८,४११	१,०५,१६,०८,५३९
कुल सम्पति		६८.७८.६१.५२.८२२	५८.०५.८७.०७.७२०

(अनिल कुमार सिंह) प्रमुख वित्तीय अधिकृत	(आलोक कुमार शर्मा) प्रबन्धसंचालक	(हसना शर्मा) अध्यक्ष	(मनोज कुमार अग्रवाल) संचालक
(निरञ्जन कुमार टिवरेवाला) संचालक	(गोकुल राम थापा) विशेषज्ञ संचालक	(हेमन्त जी. कान्ट्रेक्टर) संचालक	
(आर. कार्तिकेयन) संचालक	(विजय जसुजा) संचालक	(शशि सत्याल, एफ.सि.ए.) व्यवस्थापकीय साभेदार, टि.आर.उपाध्याय एण्ड कम्पनी, चार्टर्ड एकाउण्टेण्टस्	

नाफा नोक्सान हिसाब
२०६८ श्रावण १ देखि २०७० आषाढ ३१ सम्म

विवरण		यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
१	ब्याज आम्दानी	४,११,०५,१४,१२६	३,७६,९४,८३,०६९
२	ब्याज खर्च	२,४८,६९,७८,९७९	२,७७,०७,९८,६८९
खुद ब्याज आम्दानी		१,६२,३५,३५,१४७	९९,८६,८४,३८०
३	कर्मिशन तथा डिस्काउण्ट	३१,३६,९६,५५५	२५,५३,५१,७३७
४	अन्य सञ्चालन आम्दानी	१५,७७,५५,६८४	१४,१७,६१,७०४
५	सटही घटवढ आम्दानी	१०,१९,१५,१२८	१०,११,३८,३२५
कुल सञ्चालन आम्दानी		२,१९,६८,०२,५१४	१,४९,६९,३६,१४६
६	कर्मचारी खर्च	४१,६५,६०,४१२	२८,९१,५३,२२८
७	अन्य सञ्चालन खर्च	४७,७२,४६,८९१	४५,६१,२६,३५३
८	सटही घटवढ नोक्सान	-	-
सम्भावित नोक्सानी व्यवस्थाअधिको सञ्चालन मुनाफा		१,३०,३०,९५,२११	७५,१६,५६,५६५
९	सम्भावित नोक्सानी व्यवस्थाहरू	१२,८०,४०,५९६	७,८०,११,७९८
सञ्चालन मुनाफा		१,१७५,०५४,६१५	६७३,६४४,७६७
१०	गैर सञ्चालन आम्दानी/(नोक्सान)	(२८७,२८६)	२,१८२,६४०
११	सम्भावित नोक्सानी व्यवस्थाबाट फिर्ता	४३,८६१,०९०	९१,६९५,१०८
नियमित कारोबारबाट भएको मुनाफा		१,२१,८६,२८,४१९	७६,७५,२२,५१५
१२	असामान्य कारोबारहरूबाट भएको मुनाफा/(नोक्सान)	२३,२६,३५७	(१,२२,०३,५७७)
सम्पूर्ण कारोबार समावेशपछिको खुद मुनाफा		१,२४,१२,६४,७७६	७५,५३,१८,९३८
१३	कर्मचारी बोनस व्यवस्था	११,०९,९५,८८९	६,८६,६५,३५८
१४	आयकर व्यवस्था	३३,८४,८७,७५८	२०,६५,४८,०८७
	► यस वर्षको कर व्यवस्था	३६,३५,३०,५५३	२२,९०,५१,५६४
	► विगत वर्षसम्मको कर व्यवस्था	५,६५,४५६	७,२९,५७३
	► यस वर्षको स्थगन कर (आम्दानी) खर्च	(२,५६,०८,२५१)	(२,३२,३३,०५०)
खुद नाफा/(नोक्सान)		७७,१४,७१,१२८	४८,०१,०५,४८३

(अनिल कुमार सिंह) प्रमुख वित्तीय अधिकृत	(आलोक कुमार शर्मा) प्रबन्धसंचालक	(हसना शर्मा) अध्यक्ष	(मनोज कुमार अग्रवाल) संचालक
(निरञ्जन कुमार टिबरेवाला) संचालक	(गोकुल राम थापा) विशेषज्ञ संचालक	(हेमन्त जी. कान्ठेकर) संचालक	
(आर. कार्तिकेयन) संचालक	(विजय जसुजा) संचालक	(शशि सत्याल, एफ.सि.ए.) व्यवस्थापकीय साभेदार, टि.आर.उपाध्याय एण्ड कम्पनी, चार्टर्ड एकाउण्टेण्टस्	

नगद प्रवाह वितरण
२०६८ श्रावण १ देखि २०७० आषाढ ३१ सम्म

वितरण		यस वर्ष रु.	गत वर्ष रु.
(क)	कारोबार संचालनबाट नगद प्रवाह	२.०६.०७.३८.२८२	६८.२५.१३.२६०
१	नगद प्राप्ति	८.०८.७२.८६.३८६	८.०६.३५.६५.२८६
१.१	ब्याज आमदानी	३,५१,६७,०८,५०७	३,५६,६४,७४,१९९
१.२	कमिशन तथा डिष्काउन्ट आमदानी	३१,३६,९६,५५५	२५,५३,५१,७३७
१.३	विदेशी विनिमय कारोबारबाट आमदानी	१०,१९,१५,१२८	१०,११,३८,३२५
१.४	अपलेखित कर्जाको असुली	२३,२६,३५७	१,२५,४४,९३७
१.५	अन्य आमदानी	१५,२६,४९,७९९	१२,८०,५६,०४८
२	नगद भुक्तानी	३.६७.१५.०८.१२८	३.५८.१८.२६.२७८
२.१	ब्याज खर्च	२,४७,०१,१४,४३६	२,७३,५६,६२,०८४
२.२	कर्मचारी खर्च	३३,००,१०,३६७	२६,७४,०२,४००
२.३	कार्यालय संचालन खर्च	३६,६१,१४,७९३	३२,५१,४१,३६९
२.४	आयकर भुक्तानी	३९,६६,००,०००	१९,७५,००,०००
२.५	अन्य खर्च	१०,८६,६९,५३२	५,६१,२०,४२१
कार्यगत पूँजी गतिविधिअधिको नगद प्रवाह		८१.५७.८७.२१८	८८.१७.३८.८७२
	संचालनसम्बन्धी चालु सम्पत्तिमा कमी / (वृद्धि)	(८.०१.६६.१२.३६१)	(१०.८८.१६.८५.५५०)
१	माग तथा अल्प सूचनामा प्राप्त हुने रकममा कमी / (वृद्धि)	३,९३,२४,५६६	(१७,८२,५०,०००)
२	अन्य अल्पकालिक लगानीमा कमी / (वृद्धि)	(१,४३,०८,२८,३९८)	(५,५७,७३,८७,७३८)
३	कर्जा तथा बिल्स खरिदमा कमी / (वृद्धि)	(२,७३,०२,३१,९५८)	(४,७८,७३,८८,२४७)
४	अन्य सम्पत्तिमा कमी / (वृद्धि)	१०,५१,२३,४२९	(३३,८६,५९,५६५)
	संचालनसम्बन्धी चालु दायित्वमा (कमी) / वृद्धि	५.६६.१५.५८.३८५	११.०८.२८.५८.८३८
१	निक्षेप दायित्वमा (कमी) / वृद्धि	५,५८,३१,९१,४६३	१०,९२,१८,२०,८९९
२	सर्टिफिकेट अफ डिपोजिटमा (कमी) / वृद्धि		-
३	अल्पकालिक सापटीमा (कमी) / वृद्धि		-
४	अन्य दायित्वमा (कमी) / वृद्धि	७,८३,६७,९२२	१२,०६,३८,९३९
(ख)	लगानी कारोबारमा नगद प्रवाह	(६.०२.८७.५५८)	(८०.७१.७३.८०३)
१	दीर्घकालिक लगानीमा कमी / (वृद्धि)		-
२	स्थिर सम्पत्तिमा कमी / (वृद्धि)	(५,८१,७३,२६२)	(४०,७७,५९,५२७)

३	दीर्घकालिक लगानीमा ब्याज आम्दानी		-
४	लाभांश आम्दानी	(२०,७४,२९२)	५,८६,१२४
५	अन्य		
(ग)	वित्तीय स्रोत कारोबारबाट नगद प्रवाह	२०.००.००.०००	३९.२०.२०.९८१
१	दीर्घकालिक ऋण (बण्ड, डिबेन्चर आदि) मा वृद्धि/(कमी)	२०,००,००,०००	४०,००,००,०००
२	शेयर पूँजीमा वृद्धि/(कमी)		(७९,७९,०१९)
३	अन्य दायित्वमा वृद्धि/(कमी)		-
४	नेपाल राष्ट्र बैंकबाट प्राप्त सहूलियत/पुनःकर्जामा वृद्धि/(कमी)		-
(घ)	नगद तथा बैंक मौज्जातको विनिमय दरमा भएको फरकबाट आम्दानी/खर्च	८५.३८.१५१	३१.९५.८००
(ङ)	यस वर्षको सम्पूर्ण गतिविधिबाट नगद प्रवाह	२.२०.५०.२०.८३९	६३.०५.५६.६३८
(च)	नगद तथा बैंकमा रहेको शुरू मौज्जात	५.५०.८३.८२.८९६	८.८७.७८.२५.८५८
(छ)	नगद तथा बैंकमा रहेको अन्तिम मौज्जात	७.७१.३८.०३.३३५	५.५०.८३.८२.८९६

(अनिल कुमार सिंह) प्रमुख वित्तीय अधिकृत	(आलोक कुमार शर्मा) प्रबन्धसंचालक	(हसना शर्मा) अध्यक्ष	(मनोज कुमार अग्रवाल) संचालक
(निरञ्जन कुमार टिबरेवाला) संचालक	(गोकुल राम थापा) विशेषज्ञ संचालक	(हेमन्त जी. कान्ट्रेक्टर) संचालक	
(आर. कार्तिकेयन) संचालक	(विजय जसुजा) संचालक	(शशि सत्याल, एफ.सि.ए.) व्यवस्थापकीय साभेदार, टि.आर.उपाध्याय एण्ड कम्पनी, चार्टर्ड एकाउण्टेण्टस्	

अनुसूची

कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १०८(४) बमोजिमको थप वितरण

- क) समीक्ष वर्षमा बैकद्वारा कुनै शेयरहरू जफत भएको छैन ।
- ख) बैकले आर्थिक वर्ष २०६८/७० मा सम्पन्न गरेका प्रमुख कारोबारहरू र त्यस अवधिमा कम्पनीको कारोबारमा आएको कुनै महत्त्वपूर्ण परिवर्तन
बैंकले आफ्नो प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीमा उल्लिखित उद्देश्य एवं कार्यहरूअनुरूप नै आफ्नो कारोबार सम्पन्न गरेको थियो र बैकको कार्यप्रगतिको भलक संचालकसमितिको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिसकिएको छ । समीक्ष वर्षमा बैकले सम्पन्न गरेको कारोबारको प्रकृतिमा कुनै खास परिवर्तन आएको थिएन ।
- ग) कम्पनी ऐन २०६३ ले गरेको व्यवस्थाअनुरूप समीक्ष वर्षमा कम्पनीका आधारभूत शेयरधनीहरूबाट कुनै जानकारी प्राप्त भएको छैन ।
- घ) समीक्ष आर्थिक वर्षमा कम्पनीका संचालक तथा प्रमुख पदाधिकारीहरूले बैकको कुनै शेयर लिएको जानकारी बैकलाई प्राप्त भएको छैन । साथै प्रचलित कानूनको विपरीत हुने गरी निजहरूबाट बैकको शेयरसम्बन्धमा कुनै कारोबारसमेत भएको छैन ।
- ङ) गत आर्थिक वर्ष २०६८/७० मा बैकसँग सम्बद्ध सम्झौताहरूमा कुनै संचालक तथा निजको नजिकको नातेदारको व्यक्तिगत स्वार्थ रहेको बारेमा कुनै जानकारी प्राप्त भएको छैन ।
- च) बैकले हालसम्म आफ्नो कुनै पनि शेयर आफैँले खरीद गरेको छैन ।
- छ) विगत आर्थिक वर्षको कुल व्यवस्थापनस्वर्चको वितरण

क्र. सं.	वितरण	रकम (रु.)
१	कर्मचारी खर्च	४१,६५,६०,४१२/-
२	अन्य संचालन खर्च	४७,७२,४६,८९१/-

जा) लेखापरीक्षणसमिति

समीक्ष आ. व. को लेखापरीक्षणसमितिमा संलग्न पदाधिकारीहरू

क्र. सं.	नाम	पद
१	श्री मनोज कुमार अग्रवाल, सर्वसाधारण शेयरधनीका तर्फबाट निर्वाचित संचालक	अध्यक्ष
२	श्री गोकुल राम थापा, विशेषज्ञ संचालक	सदस्य
३	प्रबन्धसंचालकवाहेक एस.वि.आई. लाई प्रतिनिधित्व गर्ने एक संचालक	सदस्य
४	प्रमुख आन्तरिक लेखापरीक्षण विभाग	सदस्यसचिव

- ✦ आ.व. २०६८/७० मा सम्पन्न भएको समितिको बैठक संख्या - ६ (छ) मात्र
- ✦ समितिका सदस्यलाई भुक्तानी दिइएको बैठकभत्ता
  - ▶ एस.वि.आई. का संचालकबाहेक अरू संचालकहरूलाई - रु.९६,०००/-
  - ▶ एस.वि.आई. लाई प्रतिनिधित्व गर्ने संचालकलाई - शून्य ।
- ✦ लेखापरीक्षणसमितिले गरेका कार्यहरू
  - ▶ बैंकको त्रैमासिक विवरणको पुनरवलोकन गरी संचालकसमितिमा पेश गर्ने ।
  - ▶ बैंकको आन्तरिक लेखापरीक्षणविभागले गरेका कार्यहरूको सुपरिवेक्षण ।
  - ▶ बैंक संचालनका विभिन्न क्षेत्रहरूसँग सम्बद्ध आन्तरिक नियन्त्रण कार्यहरूको पुनरवलोकन ।
  - ▶ आन्तरिक लेखापरीक्षण कार्यक्रम तर्जुमा ।
  - ▶ लेखापरीक्षक तथा नेपाल राष्ट्र बैंकको निरीक्षण टोलीबाट दिइएका सुझावहरूको कार्यान्वयन स्थितिको पुनरवलोकन ।
  - ▶ लेखापरीक्षकको नियुक्तिका लागि साधारणसभामा नाम सिफारिस गर्ने ।
  - ▶ संचालकसमितिसमक्ष पेश गरिने वित्तीय विवरणहरू ठिक दुरुस्त रहे-नरहेको सुनिश्चित गर्ने ।
- भा) कुनै पनि संचालक, प्रबन्धसंचालक, कार्यकारी प्रमुख, बैंकका आधारभूत शेयरधनी वा निजको नजिकका नातेदार वा निज संलग्न रहेको फर्म, कम्पनी वा संगठित संस्थाको बैंकलाई कुनै पनि रकम बुझाउन बाँकी छैन ।
- ज) बैंकका संचालक, प्रबन्धसंचालक तथा पदाधिकारीहरूलाई पारिश्रमिक, भत्ता तथा सुविधाको रूपमा तल लेखिएअनुसारको रकम भुक्तानी गरिएको थियो ।
- १) **संचालकसमितिका सदस्यहरूको भत्ता/सुविधा**
 आर्थिक वर्ष २०६९/७० मा बैंकका संचालकसमितिका सदस्यहरूलाई विभिन्न बैठकहरूका लागि बैठकभत्ता/सुविधावापत जम्मा रु.४,८०,०००/- भुक्तानी भएको थियो ।
 (अध्यक्षलाई रु. १०,०००/- प्रतिबैठक एवं अन्य संचालकलाई रु. ८,०००/- प्रतिबैठकका दरले) ।
- २) **प्रबन्धसंचालक तथा अन्य पदाधिकारीहरू**
  - क) समीक्ष वर्षमा प्रबन्धसंचालक र भारतबाट खटिई आएका पदाधिकारीहरू (एस.वि.आई. ले खटाएको व्यवस्थापनटोली) लाई निजहरूको आवासभाडा, औषधोपचार खर्च तथा भुक्तानीयोग्य भत्ता तथा खर्चवापत रु.४६,४६,७२८।४७ भुक्तानी गर्नुका अतिरिक्त कुनै पारिश्रमिक दिइएको थिएन । निजहरूको पारिश्रमिक तथा भत्ता प्राविधिक सेवा सम्झौताबमोजिम एस.वि.आई., भारतले नै बेहोर्ने गर्दछ ।
  - ख) अन्य पदाधिकारीहरू: बैंकका अन्य पदाधिकारीहरू (कर्मचारी) लाई पारिश्रमिक, भत्ता तथा सुविधावापत जम्मा रु. ४१,६५,६०,४१२/- भुक्तानी गरिएको थियो ।
  - ग) **शेयरधनीहरूले बुझिलिन बाँकी रहेको लाभांशको रकम**
 २०७० आषाढमासान्तसम्ममा बैंकका शेयरधनीहरूको तल उल्लिखित आर्थिक वर्षहरूको लाभांश बुझिलिन बाँकी रहेको थियो ।

आर्थिक वर्ष	रकम रु.
२०५२/५३	२,६७,८००.००
२०५३/५४	२,५३,६००.००
२०५४/५५	२,९०,०००.००
२०५५/५६, २०५६/५७	४,४३,७५०.००
२०५९/६०	६,९३,००८.४०
२०६२/६३	६,४८,००९.२५
२०६३/६४	११,५३,०४३.५०
२०६६/६७	२६,९६,८४२.५७
२०६७/६८	३४,९०,७८९.४९
२०६८/६९	५९,६०,३५५.३९
कुल	१,५७,३७,९८८.५२

- ठ) कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा १४१ मा व्यवस्था भएअनुरूप बैकले समीक्ष आर्थिक वर्षमा कुनै सम्पत्ति खरिद गरेको छैन ।
- ड) कम्पनी, ऐन, २०६३ को दफा १७५ मा व्यवस्था भएअनुरूप बैकले समीक्ष आर्थिक वर्षमा आफ्ना सम्बद्ध कम्पनीसँग कुनै कारोबार गरेको छैन ।

नेपाल एसबिआई बैंक लिमिटेडका शेयरधनीहरूमा लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन

हामीले नेपाल एसबिआई बैंक लिमिटेडको यसैसाथ संलग्न २०७० आषाढ ३१ (१५ जुलाई २०१३) को वासलात, सोही मितिमा समाप्त भएको वर्षको नाफा नोक्सान हिसाब, इक्विटीमा भएको परिवर्तनको विवरण र नगद प्रवाह विवरण एवं प्रमुख लेखा नीतिहरू तथा लेखा सम्बन्धी टिप्पणीहरूको लेखा परीक्षण सम्पन्न गरेका छौं ।

वित्तीय विवरणहरूउपर व्यवस्थापनको उत्तरदायित्व

वित्तीय विवरणहरू नेपाल लेखामानअनुसार तयार गरिएको छ एवं उचित प्रस्तुतिको दायित्व व्यवस्थापनमा रहेको छ। जालसाजी वा त्रुटिका कारणले हुने सारभूत त्रुटिरहित वित्तीय विवरणहरू तयारी एवं उचित प्रस्तुतिका निमित्त उचित आन्तरिक नियन्त्रण तर्जुमा, कार्यान्वयन एवं संचालन गर्ने, उचित लेखा नीतिहरू चयन एवं कार्यान्वयन गर्ने तथा परिस्थितिजन्य लेखासम्बन्धी अनुमान गर्ने दायित्व पनि व्यवस्थापनको हो।

लेखापरीक्षकको उत्तरदायित्व

लेखापरीक्षणको आधारमा वित्तीय विवरणहरूउपर राय जारी गर्नु हाम्रो उत्तरदायित्व हो। हामीले हाम्रो लेखापरीक्षण नेपाल लेखापरीक्षण मानबमोजिम सम्पन्न गरेका छौं। ती मानले हामीलाई व्यावसायिक नैतिकताको पालना गर्न तथा वित्तीय विवरणहरू सारभूत रूपमा त्रुटिरहित भएको बारेमा मनासिव आश्वासन प्राप्त गर्न लेखापरीक्षणको योजना बनाउन र लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न अनिवार्य गराउँछन्।

लेखापरीक्षणअन्तर्गत वित्तीय विवरणमा प्रदर्शित रकम एवं अन्य विवरणहरूको पुष्ट्याई गर्ने प्रमाणको नमुना परीक्षण गरिन्छ। नमुना परीक्षण हाम्रो विवेक तथा जालसाजी वा त्रुटिका कारणले वित्तीय विवरणहरूमा हुने सारभूत त्रुटिको जोखिमको आँकलनमा भर पर्दछ। जोखिमको आँकलन गर्दा संस्थाका वित्तीय विवरणहरूको तयारी एवं उचित प्रस्तुति सम्बद्ध आन्तरिक नियन्त्रण विश्लेषण गरी परिस्थितिजन्य लेखापरीक्षणका कार्यविधिहरू तर्जुमा गर्छौं। यी लेखापरीक्षणका कार्यविधिहरू संस्थाको आन्तरिक नियन्त्रणको प्रभावकारितामा राय प्रकट गर्ने प्रयोजनका लागि भने होइनन्। व्यवस्थापनले अवलम्बन गरेको लेखासिद्धान्त तथा गरिएका महत्वपूर्ण अनुमानहरू एवं वित्तीय विवरण प्रस्तुतिको समग्र स्थितिको मूल्याङ्कन गर्नु पनि लेखापरीक्षणअन्तर्गत पर्दछ। लेखापरीक्षणले हाम्रो रायलाई पर्याप्त आधार प्रदान गर्ने कुरामा हामी विश्वस्त छौं।

कम्पनी ऐन, २०६३ र बैंक तथा वित्तीय संस्था ऐन, २०६३ ले तोकेका कुराहरूउपरको प्रतिवेदन

हामीले लेखापरीक्षणको सिलसिलामा आवश्यक ठानी सोधनी तथा कैफियततलब गरेका कुराहरूको जवाफ एव स्पष्टीकरण सन्तोषजनक पायौं, जुन हाम्रो ज्ञान र विश्वासमा लेखापरीक्षणका लागि आवश्यक थियो। हाम्रो रायमा यस प्रतिवेदनसँग सम्बद्ध वासलात, नाफा नोक्सान हिसाब तथा नगद प्रवाह विवरण नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेबमोजिम तयार भएको छ, कम्पनीले राखेको लेखासँग दुरुस्त रहेको छ र कम्पनीले लेखा तथा सेस्ताहरू प्रचलित कानूनबमोजिम तयार गरेको छ। हाम्रो रायमा शाखाको स्वतन्त्र लेखापरीक्षण नभएतापनि शाखाबाट प्राप्त विवरणहरू लेखापरीक्षणको लागि पर्याप्त आधारयुक्त थिए।

कम्पनीको लेखा तथा सेस्ताहरूको परीक्षणबाट देखिएअनुसार हाम्रो रायमा कम्पनीले नेपाल राष्ट्र बैंकको एकीकृत निर्देशन बमोजिम पर्याप्त पूँजीकोष तथा सम्पत्तिको अवमूल्यनबापत कोष खडा गरेको छ।

हामीलाई प्राप्त जानकारी र हामीलाई दिइएको स्पष्टीकरण र हामीले परीक्षण गरेका सेस्तावाट संचालकसमिति अथवा कुनै पदाधिकारीले कानूनी व्यवस्थाहरूविपरीत वा अनियमित कार्य गरेको वा कम्पनीलाई हानिनोक्सानी गरे गराएको तथा राष्ट्र बैंकको एकीकृत निर्देशनको उल्लङ्घन गरी कम्पनी, निक्षेपकर्ता तथा लगानीकर्ताको हितको सुरक्षणविपरीत कार्य गरेका जानकारी हुन आएन ।

लेखापरीक्षकको राय

हाम्रो रायमा नेपाल एसबिआई बैंकको वित्तीय विवरणहरूले २०७० आषाढ ३१ (१५ जुलाई २०१३) को आर्थिक अवस्था तथा उक्त अवधिको संचालन नतिजा र नगद प्रवाहको नेपाल लेखामान तथा लेखाको सर्वमान्य सिद्धान्तअनुरूप समुचित तथा यथार्थ चित्रण गर्दछ र उक्त वित्तीय विवरणहरू कम्पनी ऐन, २०६३, नेपाल राष्ट्र बैंकको एकीकृत निर्देशन तथा बैंक तथा वित्तीय संस्थासम्बन्धी ऐन, २०६३ अनुरूप छन् ।

शशि सत्याल

द.

व्यवस्थापकीय साभोदार

टि.आर.उपाध्याय एण्ड कं, चार्टर्ड एकाउण्टेण्टस्

मिति : २०७० भदौ १७

स्थान : काठमाण्डौं

द्रष्टव्य

यो संक्षिप्त वार्षिक आर्थिक विवरण बैंकको २० औं वार्षिक प्रतिवेदनको पूर्ण विवरण नभई आ.व. २०६९/७० को वार्षिक आर्थिक विवरणका प्रमुख कुराहरूलाई मात्र समेटिएर तयार गरिएको संक्षिप्त पुस्तिका हो ।

शेयरधनी महानुभावहरूले बैंकको २० औं वार्षिक प्रतिवेदनको पूर्ण विवरण बैंकको हात्तीसार, काठमाडौं स्थित प्रधान कार्यालयमा कार्यालयसमयभित्र सम्पर्क राखी वा बैंकको वेबसाइट www.nepalsbi.com.np माफत प्राप्त गर्न सक्नुहुनेछ ।

प्रस्तुत संक्षिप्त वार्षिक आर्थिक विवरण कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा ८४ तथा संचालकको प्रतिवेदन एवं आ.व. २०६९/७० को वार्षिक आर्थिक विवरणअनुरूप रहेको भनी स्वतन्त्र लेखापरीक्षक टि.आर.उपाध्याय एण्ड कम्पनी, चार्टर्ड एकाउण्टेण्टस्वाट राय प्राप्त भएको छ ।

नेपाल एसबिआई बैंक लि. को बीसौं वार्षिक साधारणसभामा प्रस्तावित नेपाल एसबिआई बैंक लि. को प्रबन्धपत्र तथा नियमावलीमा संशोधनको तीन महले

हालको व्यवस्था	प्रस्तावित संशोधन	संशोधनको कारण
प्रबन्धपत्रमा संशोधनको तीन महले :		
दफा/उपदफा	दफा/उपदफा	
	४टट१ प्रचलित कानूनबमोजिम सम्बद्ध निकायको आवश्यक स्वीकृति/ इजाजत/सदस्यता लिई ग्राहकहरूलाई धितोपत्रको निक्षेप सेवा (डिपोजिटरी पार्टिसिपेन्ट सर्भिसेस्) प्रदान गर्ने ।	डिपोजिटरी सर्भिस थप गर्न ।
५.१(ख) बैंकको जारी पूँजी रु. २,३६,४७,१४,९००/- (दुई अर्ब छत्तीस करोड सतचालीस लाख चौध हजार नौ सय रुपैयाँ) हुनेछ । जसलाई रु.१००/- (एक सय रुपैयाँ) का दरले २,३६,४७,१४९ (दुई करोड छत्तीस लाख सतचालीस हजार एक सय उनन्चास) साधारण शेयरमा विभाजन गरिएको छ ।	५.१(ख) बैंकको जारी पूँजी रु. २,६५,९१,८२,२००/- (दुई अर्ब पैँसठ्ठी करोड एकान्न्ब्वे लाख बयासी हजार दुई सय रुपैयाँ) हुनेछ । जसलाई रु.१००/- (एक सय रुपैयाँ) का दरले २,६५,९१,८२२ (दुई करोड पैँसठ्ठी लाख एकान्न्ब्वे हजार आठ सय बाइस) साधारण शेयरमा विभाजन गरिएको छ ।	बैंकको व्यवसायको लागि आवश्यक पूँजी वृद्धि गर्न ।
५.१(ग) बैंकको चुक्ता पूँजी रु. २,३५,५७,३८,५०४/- (दुई अर्ब पैँसठ्ठी करोड सन्ताउन्न लाख अड्तीस हजार पाँच सय चार रुपैयाँ) हुनेछ ।	५.१(ग) बैंकको चुक्ता पूँजी रु. २,६५,०२,०५,८०४/- (दुई अर्ब पैँसठ्ठी करोड दुई लाख पाँच हजार आठ सय चार रुपैयाँ) हुनेछ ।	बैंकको व्यवसाय को लागि आवश्यक पूँजी वृद्धि गर्न ।
नियमावलीमा संशोधनको तीन महले :		
नियम	नियम	
१०(३) बैठकमा संचालकहरू आफैँ उपस्थित हुनुपर्नेछ । तर एस.वि.आई. र कर्मचारी संचयकोषलाई प्रतिनिधित्व गर्ने संचालकहरूभने आ-आफ्ना वैकल्पिक संचालकहरूमार्फत बैठकमा उपस्थित हुन सक्नेछन् ।	१०(३) बैठकमा संचालकहरू आफैँ उपस्थित हुनुपर्नेछ । तर एस.वि.आई. र कर्मचारी संचयकोषलाई प्रतिनिधित्व गर्ने संचालकहरूभने आ-आफ्ना वैकल्पिक संचालकहरूमार्फत बैठकमा उपस्थित हुन सक्नेछन् । संचालक वा वैकल्पिक संचालकले प्रचलित कानूनको अधीनमा रही भिडियो कन्फरेन्सिङ्गको माध्यमबाट समेत संचालकसमितिको बैठकमा भाग लिन सक्नेछन् ।	भिडियो कन्फरेन्सिङ्गको माध्यमबाट संचालकसमितिको बैठक बस्न सक्ने व्यवस्था गर्न ।

टिपोट: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....